

Liesjärven kansallispuiston kävijätutkimus 2010

Riikka Tikkanen
tikkanen.riikka@gmail.com

Översättning: Riikka Tikkanen och Firma Pimma Åhman

Kansikuva: Liesjärven kansallispuistossa Kynäränharju erottaa Liesjärven Kynäräjärvestä.
Kuva: Metsähallitus / Riikka Tikkanen

© Metsähallitus 2011

ISSN-L 1235-8983
ISSN 1799-5388 (verkojulkaisu)
ISBN 978-952-446-856-5 (pdf)

Riikka Tikkanen

Liesjärven kansallispuiston kävijätutkimus 2010

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	2.8.2011
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	2815/52/2011
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	kansallispuisto, Natura 2000 -alue		
ALUEEN NIMI	Liesjärven kansallispuisto		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Liesjärvi FI0344001		
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Riikka Tikkanen		
JULKAISUN NIMI	Liesjärven kansallispuiston kävijätutkimus 2010		
TIIVISTELMÄ	<p>Vuonna 1956 perustettu Liesjärven kansallispuisto sijaitsee Hämeen järviylängöllä Etelä-Suomessa, Tammelan, Karkkilan ja Someron kunnissa. Kansallispuiston pinta-ala on noin 21 km².</p> <p>Liesjärven kansallispuistossa tehtiin kesällä 2010 kävijätutkimus, jolla selvitettiin alueen kävijära- kenne, kävijöiden harrastukset, käytön alueellinen ja ajallinen jakautuminen sekä kävijätyytyväi- syy. Tutkimuksen tuloksia käytetään hyväksi kansallispuiston hoidon ja käytön suunnittelussa. Liesjärven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma valmistui vuonna 2009.</p> <p>Otantakausi oli neljän kuukauden mittainen, 23.5.–30.9.2010. Suurin osa kansallispuiston kävi- jöistä on Helsingistä, Espoosta tai lähialueen kunnista. Vastaajista 71 % oli päiväkävijöitä. Eniten vierailtiin Korteniemessä ja Kynäränharjulla. Vastaajien keski-ikä oli noin 43 vuotta. Ulkoma- laisten osuus oli 7 %. Päiväkävijät viipyivät alueella keskimäärin kolme tuntia ja yöpyjät vajaan kaksi vuorokautta. Vastaajista 75 % ilmoitti saapuneensa alueelle 2–5 hengen seurueessa. Tär- keimpiä syitä vierailuun olivat luonnon kokeminen, maisemat ja rentoutuminen. Myös melusta ja saasteista pois pääseminen oli tärkeä puistovierailun syy. Suosituimmat harrastukset kansallispuis- ton alueella olivat kävely, luonnon tarkkailu ja maiseman katselu.</p> <p>Kävijöiden odotukset täytti parhaiten luonnonympäristö. Palveluiden kohdalla oltiin tyytyväisim- piä Korteniemen perinnetilaan, maiseman vaihtelevuuteen ja yleiseen siisteyteen. Kokonaisuudes- saan palveluiden määrään ja laatuun oltiin melko tyytyväisiä. Keskimäärin matkailijat arvioivat kuluttaneensa vierailunsa aikana 12 euroa. Alueella yöpyneet arvioivat kuluttaneensa 22 euroa ja päiväkävijät kuusi euroa. Kaikkiaan kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaiku- tukset olivat tutkimusvuonna noin 315 000 euroa.</p>		
AVAINSANAT	Liesjärvi, kansallispuisto, kävijätutkimus		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 155		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-446-856-5
ISSN (VERKKOJULKAISU)	1799-5388		
SIVUMÄÄRÄ	51 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	2.8.2011
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	2815/52/2011
TYP AV SKYDDSSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	nationalpark, Natura 2000-område		
OMRÅDETS NAMN	Liesjärvi nationalpark		
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Liesjärvi FI0344001		
REGIONENHET	Södra Finlands naturtjänster		
FÖRFATTARE	Riikka Tikkanen		
PUBLIKATION	Besökarundersökning i Liesjärvi nationalpark 2010		
SAMMANDRAG	<p>Liesjärvi nationalpark grundades år 1956 och ligger på Tavastlands sjöplatå i Södra Finland. Nationalparkens areal är 21 km². Liesjärvi nationalpark ligger i kommunerna Tammela, Högfors och Somero.</p> <p>I Liesjärvi nationalpark gjordes en besökarundersökning sommaren 2010. Man utredde besökarstrukturen, besökarnas aktiviteter på området, besökens områdesvisa och tidsmässiga fördelning och besökarnas belåtenhet. Undersökningens resultat används vid planeringen av nationalparkens skötsel och användning. År 2009 gjordes en skötsel- och användningsplan för Liesjärvi nationalpark.</p> <p>Materialet insamlades under sommaren, 23.5–30.9.2010. Största delen av nationalparkens besökare kommer från Esbo och Helsingfors eller från de närliggande kommunerna. 71 % av svararna var dagsgäster. Korteniemi och Kynnäränharju var de populäraste besöksmålen i parken. Svararnas medelålder var ca 43 år. Utlänningarnas andel av besökarna var 7 %. Dagsgästerna vistades i medeltal tre timmar på området och övernattarna knappa två dygn. Av svararna uppgav 75 % att de besöker området i ett sällskap på 2–5 personer. De viktigaste orsakerna till besöken i nationalparken var naturupplevelsena, landskapen och avkoppling. Att komma bort från buller och föroreningar var också en viktig orsak till besöken. De populäraste aktiviteterna bland besökarna i nationalparken var att promenera, observera naturen och beundra landskapet.</p> <p>Besökarnas förväntningar uppfylldes bäst när det gäller naturmiljön. I fråga om tjänsterna var besökarna nöjdast med Korteniemi museigård, det omväxlande landskapet och den allmänna snyggheten. På det hela taget var besökarna tämligen nöjda med mängden av och kvaliteten på tjänsterna. Svararna använde i genomsnitt 12 euro per man under sitt besök. Övernattarna uppskattade att de hade använt 22 euro och dagsgästerna sex euro. År 2010 var samtliga besökares totala inkomsteffekt på området 315 000 euro.</p>		
NYCKELORD	Liesjärvi nationalpark, besökarundersökning		
ÖVRIGA UPPGIFTER			
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 155		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-446-856-5
ISSN (ONLINE)	1799-5388		
SIDANTAL	51 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

Sisällys

1 JOHDANTO.....	7
2 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	8
2.1 Alueen kuvaus.....	8
2.2 Aineisto ja menetelmät.....	10
3 TULOKSET.....	13
3.1 Kävijärakenne.....	13
3.1.1 Kävijöiden perustiedot.....	13
3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot.....	15
3.2 Käynti Liesjärven kansallispuistossa.....	16
3.2.1 Kohteen tärkeys.....	16
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset.....	17
3.2.3 Käyntien alueellinen jakautuminen.....	19
3.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus.....	19
3.2.5 Kävijöiden aiempi retkeilykokemus.....	22
3.2.6 Saapuminen alueelle.....	22
3.2.7 Käyntiin liittyvä rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset.....	25
3.3 Kävijätyytyväisyys.....	29
3.3.1 Käynnin tarkoitus.....	29
3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta.....	30
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen.....	32
3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät.....	32
3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi.....	34
4 TULOSTEN TARKASTELU.....	36
4.1 Yhteenveto.....	36
4.2 Vertailu aiempiin tutkimuksiin.....	37
LÄHTEET.....	40
LIITTEET	
Liite 1 Liesjärven kansallispuiston kävijätutkimuksen 2010 otantakehikko.....	41
Liite 2 Aineiston suunniteltu keruaikataulu.....	42
Liite 3 Aineiston toteutunut keruaikataulu.....	43
Liite 4 Vapaamuotoinen palaute.....	45
Liite 5 Suomenkielinen kyselylomake.....	47
Liite 6 Riikka Tikkasen opinnäytetyöhön liittyneet lisäkysymykset.....	52

1 Johdanto

Liesjärven kansallispuisto sijaitsee Hämeen järviylängöllä ja edustaa pienoiskoossa ylängölle leimallisia piirteitä: salometsää, suota, järvimaisemaa ja syrjäseudun vanhaa asutusta. Kansallispuiston alue on lähes kokonaan tuuheiden metsien ja metsäisten pienten soiden peitossa. Liesjärven kansallispuiston järvien hallinnoimassa maisemassa on noin 50 kilometriä metsäistä rantaviivaa. Puisto suojelee Etelä-Suomen arvokasta metsäluontoa ja erityisesti vanhoja metsiä. Alueen asukkaisiin lukeutuu muiden muassa harvinainen liito-orava, jolle löytyy sopivia pesäpaikkoja rantojen isoista kolohaavoista.

Liesjärven kansallispuistossa sijaitseva Korteniemi on Metsähallituksen ainut Etelä-Suomessa sijaitseva metsänvartijatila, jossa rakennusten ja pihapiirin ehjä kokonaisuus on säilynyt lähes muuttumattomana yli sata vuotta. Korteniemen metsänvartijatila toimii nykyisin perinnetilana, jossa vaalitaan menneen ajan elämäntapaa työtapoineen sekä perinteisine kasvi- ja eläinlajeineen.

Kansallispuistoon voi tehdä päiväretkiä tai jäädä teltailemaan muutaman yön ajaksi. Metsähallitus vastaa alueen hoidosta ja ylläpitää kansallispuiston retkeilyrakenteita.

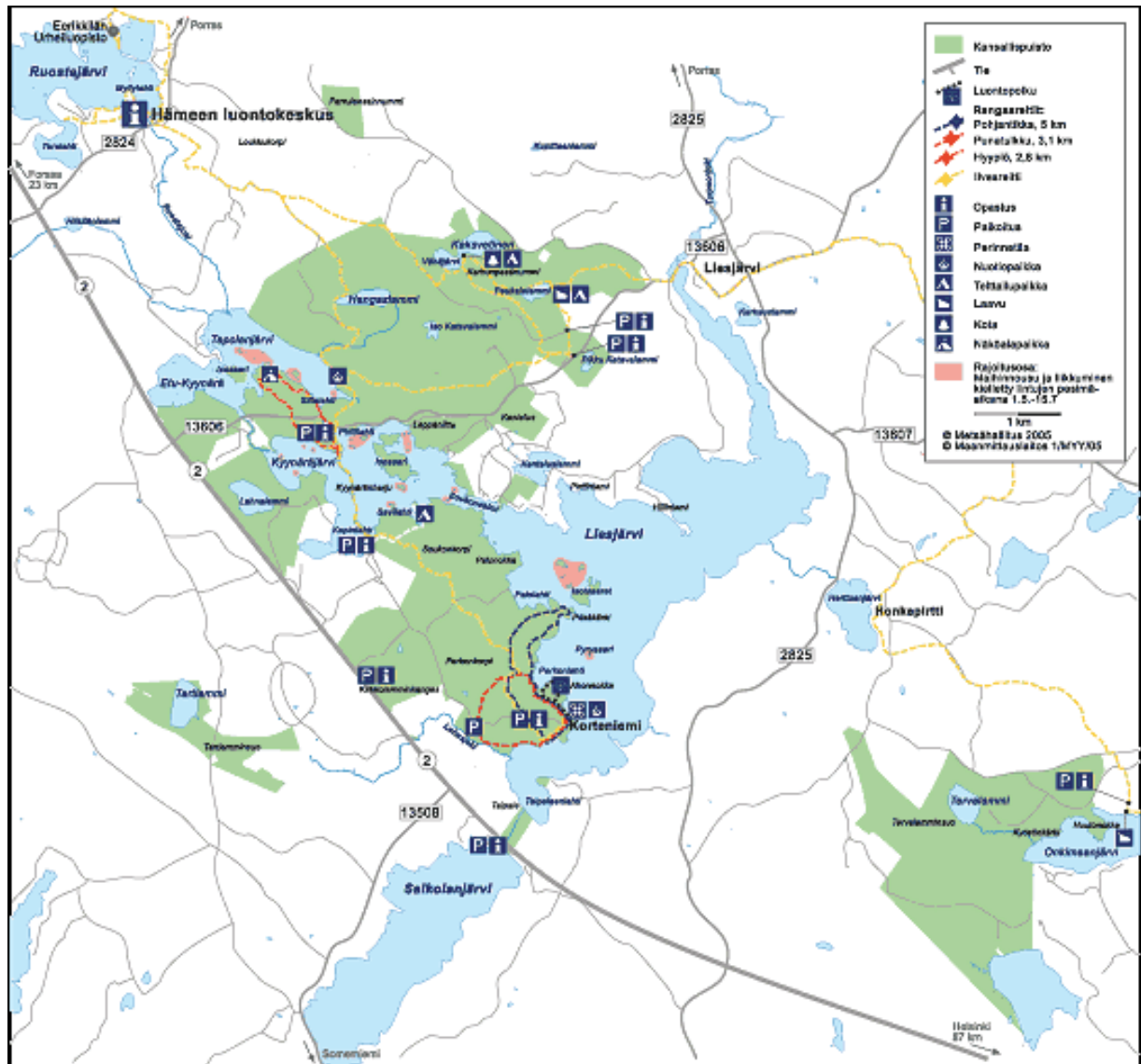
Liesjärven kansallispuistossa tehtiin kävijätutkimus kesällä 2010. Sen tavoitteena oli saada selville alueen kävijärakenne, kävijöiden harrastukset, käytön alueellinen ja ajallinen jakautuminen sekä kävijätyytyväisyys. Lisäksi haluttiin selvittää, miten palvelurakenteet ovat kävijöiden mielestä muuttuneet edellisen, vuonna 2000 tehdyn tutkimuksen (Reunanen 2001) jälkeen, ja miten niitä tulisi jatkossa kehittää. Tutkimuksen tuloksia käytetään hyväksi alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Liesjärven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma valmistui vuonna 2009 (Metsähallitus 2009).

tossa on myös kaksi Villin Pohjolan kautta varattavaa vuokrakämpää. Lähellä toimii myös Eerikkilän urheiluopisto, josta on varattavissa muun muassa majoitusta.

Kansallispuiston eteläosassa sijaitseva Korteniemen perinnetila on avoinna kesäisin, jolloin myös oppaat ovat paikalla. Tilan toimintaan voi tutustua osallistumalla talkoisiin tai päivittäisiin töihin.

Kuva 2. Liesjärven kansallispuisto ja sieltä löytyvät palvelut. Karttaa käytettiin apuna haastatteluissa. © Metsähallitus 2011, © Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Taulukkoon 1 on koottu tärkeimmät tiedot Liesjärven kansallispuistosta. Lisätietoa kansallispuistosta löytyy mm. Luontoon.fi-verkkopalvelusta (www.luontoon.fi, Metsähallitus 2010a).

Taulukko 1. Liesjärven kansallispuistoa kuvaavat tärkeimmät tiedot vuonna 2010.

LIESJÄRVEN KANSALLISPUISTO	
Perustamisajankohta	1956, laajennettu 1981 ja 2005
Sijainti	Etelä-Suomessa, Tammelan, Karkkilan ja Someron kuntien alueella.
Kansallispuiston pinta-ala	– Maapinta-ala 21 km ² , vesialueet eivät kuulu puistoon – Kansallispuiston alue koostuu useasta erillisestä lohkosta
Käyntimäärä	31 000 (2010)
Palvelut	Metsähallituksen palvelut: – Hämeen luontokeskus, Tammela – Korteniemen perinnetila – Merkittviä reittejä n. 30 km – Tulentekopaikat (5 kpl) – Juomavesi: 2 kaivoa (tutkittu puhdas vesi) Yrittäjien tarjoamat palvelut: – Hämeen luontokeskuksessa kahvila sekä ruokailupalveluita tilauksesta ryhmille – Kansallispuiston lähialueella majoituspalveluita, opastuspalveluita, huoltoasema, ravintola, lähikauppoja
Käyttömuodot	Luonnonsuojelu, luontomatkailu, luonnon virkistyskäyttö, kotitarvekalastus
Hoito- ja käyttösuunnitelma	Valmistunut vuonna 2009 (Metsähallitus 2009)

2.2 Aineisto ja menetelmät

Kävijätutkimuksen aineisto kerättiin Liesjärven kansallispuistossa 23.5.–30.9.2010. Vastauksia kerättiin viidellä haastattelupaikalla: Kynnäränharjun molemmissa päissä eli Pirttilahdessa ja Kopinlahdessa, Korteniemessä, Peukalolammin laavulla ja Onkimaanjärven laavulla. Aineiston keräsivät Riikka Tikkanen, Heidi Luttinen ja Aija Mäkinen. Tutkimusta varten määriteltiin lähialue, joka kattoi kansallispuiston sijaintikuntien (Tammela, Karkkila ja Somero) ohella Forssan, Lopen ja Jokioisten kuntien alueet (kuva 6 sivulla 20). Tutkimuksessa käytettiin Metsähallituksen vakiomuotoista kävijätutkimuslomaketta, joka muokattiin Liesjärven kansallispuistolle sopivaksi (liite 5). Liesjärven kävijätutkimuksen yhteydessä kävijöille jaettiin vastattavaksi myös Riikka Tikkanen opinnäytetyöhön liittyvä kävijätyytyväisyyttä mittaava lomake (liite 6).

Vakiolomakkeen ja -menetelmien käyttö tekee tutkimuksesta vertailukelpoisen Metsähallituksen muiden vastaavien tutkimusten kanssa. Liesjärven kansallispuistossa tehtiin kävijätutkimus viimeksi 10 vuotta sitten, kesällä 2000 (Reunanen 2001). Viime vuosina Liesjärven kävijöitä ei ole tutkittu, joten tutkimuksella saadaan arvokasta ja ajantasaista tietoa kävijöiden mielipiteistä ja käyttäytymisestä. Näitä näkemyksiä voidaan ottaa huomioon aluetta kehitettäessä.

Keruukauden pituus määräytyi käytettävissä olevien resurssien mukaan, ja otantapäivien määrä arvioitiin käyttäen apuna kävijälaskurien tuottamaa tietoa kävijämääristä. Keruu-aikataulu laadittiin olettaen, että kunakin keruupäivänä saataisiin noin 10 lomaketta. Keruupäivien satunnainen sijoittuminen keruukaudelle varmistettiin arpomalla. Samalla huolehdittiin kuitenkin siitä, että aineistoa kerätään sekä eri viikonpäivinä että aamu- ja iltapäivisin. Otantakehikko on liitteenä 1 ja suunniteltu aineiston keruu-aikataulu liitteenä 2. Ennen tutkimuksen alkua huomioitiin kuitenkin myös se, että tarvittaessa keruupäivissä voidaan joustaa. Esimerkiksi keruuajankohdan tai -paikan osoittautuessa jollain tavalla huonoksi voitaisiin aikatauluja muuttaa tutkimuksen edetessä. Muu-

taman kerran keruuajoja vaihdettiin haastattelijan muiden työtehtävien vuoksi. Liitteessä 3 on esitetty toteutunut aineiston keruuajataulu.

Otokseen poimittiin kaikki Liesjärven kansallispuistossa vierailevat 15 vuotta täyttäneet henkilöt. Haastattelupaikat sijaitsivat pysäköintialueilla, joilla haastattelija oli kansallispuistosta palaavia kävijöitä vastassa. Korteniemen perinnetilalla haastattelija oli tilan pihapiirissä, koska moni merkityistä reiteistä päättyi sinne. Moni kävijä aloitti retkensä haastattelijan ollessa paikalla, mutta ei välttämättä ehtinyt palata ennen keruuajan päättymistä. Tällöin haastattelija saattoi antaa vastauslomakkeen palautuskuorineen kävijälle mukaan jo tämän lähtiessä maastoon ja pyytää, että hän palauttaisi täytetyn lomakkeen postitse jälkikäteen.

Jokaiselta keruupäivältä pidettiin keruupäiväkirjaa, johon kirjattiin sääolot, suuret ryhmät, keruun kesto, kävijöiden määrä ja kerättyjen lomakkeiden lukumäärä sekä muita huomioitavia asioita tai kävijöiltä tulleita kommentteja.

Vastauksista yli puolet (52 %) saatiin Kynäränharjun alueelta (so. Pirttilahdesta tai Kopinlahdesta) ja 33 % Korteniemestä (taulukko 2). Muut alueet olivat hieman hiljaisempia. Vastauksille asetettu määrällinen tavoite oli 400 kappaletta, ja vastauksia saatiin kesän 40 keräyspäivänä yhteensä 184. Heikoimmin onnistuivat alkukesän arkipäivät ennen lomakauden alkua. Vilkkaimpia ajankohtia olivat viikonloput. Jos haastattelupaikalle saapui seurue, usein vain yksi tai muutama seurueesta täytti lomakkeen. Kyselylomakkeita oli käytettävissä suomen- ja englanninkielisinä. Muita kieliversioita ei kaivattu.

Hiljaisimpia olivat maanantait, jolloin kävijöitä ei toisinaan ollut lainkaan. Valtaosa vastaajista täytti lomakkeen itse haastattelupaikalla ja palautti sen haastattelijalle. Joitain lomakkeita jätettiin niille varattuun laatikkoon laavuille tai pysäköintipaikoilla sijaitseville pöydille. Tällä tavoin saatiin 15 % vastauksista. Postitse saapui 14 % vastauksista.

Taulukko 2. Vastausten jakautuminen Liesjärven kansallispuistossa.

Haastattelupaikka	kpl	%
Kopinlahti	48	26
Pirttilahti	48	26
Korteniemi	61	33
Peukalolammi	22	12
Onkimaanjärvi	4	2
Haastattelupaikka ei tiedossa	1	1
Yhteensä	184	100

Kyselylomakkeiden tiedot tallennettiin Metsähallituksen asiakasseurantatietojen hallintaan käytettävään ASTA-tietojärjestelmään. Aineiston analysoinnin tilastollisina menetelminä käytettiin suorien jakaumien tarkastelua ja kuvailevia tunnuslukuja (keskiarvo, keskihajonta, moodi, mediaani ja prosenttipisteet):

- Moodi on tyyppi-arvo, joka kuvaa aineiston yleisintä arvoa.
- Mediaani ilmaisee muuttujan keskimmäisen arvon jakaen havaintoaineiston kahteen yhtä suureen osaan.
- 25 %:n prosenttipiste ilmaisee sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu neljäsosa havaintoaineistosta, ja 75 %:n prosenttipiste puolestaan sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu kolme neljäsosaa havainnoista.

Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellisten vaikutusten laskemiseen (luku 3.2.7) käytettiin Metsäntutkimuslaitoksen ja Metsähallituksen vuonna 2009 kehittämää laskentamallia (Metsähallitus & Metsäntutkimuslaitos 2009). Yhdysvaltalaiseen Money Generation Model'iin (Stynes et al. 2000, MGM2 2009) perustuva, Suomen oloihin muokattu malli liitettiin vuonna 2010 osaksi Metsähallituksen ASTA-tietojärjestelmää. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskemisessa käytetään ASTAan tallennettuja tietoja kävijöistä ja heidän rahankäytöstään sekä alueen vuotuista käyntimäärää. Laskentaa varten suojelu- ja retkeilyalueet on jaettu neljään luokkaan lähialueen asukastiheyden perusteella. Liesjärvi kuuluu luokkaan ”taajama”. Kullekin luokalle on laskettu keskimääräiset välittömien vaikutusten kertautumista kuvaavat kertoimet sekä työllisyysuhdeluvut. Apuna on käytetty Tilastokeskuksen maakunnallisista panos-tuotostaulukoista johdettuja paikallisia panos-tuotostaulukoita.

3 Tulokset

3.1 Kävijärakenne

3.1.1 Kävijöiden perustiedot

Vastanneista 53 % oli naisia ja 47 % miehiä. Vastanneiden keski-ikä oli 44 vuotta (taulukko 3). Miehet olivat keskimäärin aavistuksen vanhempia kuin naiset (47 vs. 41 vuotta). Vanhin tutkimukseen osallistuja oli 80-vuotias. Tyypillisin tutkimukseen osallistuneen ikä oli 31 vuotta.

Miehet olivat suorittaneet useammin alemman kuin ylemmän yliopisto- tai korkeakoulututkinnon (taulukko 4). Naisilla ylemmän ja alemman tutkinnon osuudet puolestaan jakautuivat tasan siten, että molempien osuus oli 27 %. Kaiken kaikkiaan puolella tutkimukseen osallistuneista oli joko alempi tai ylempi korkeakoulutasoinen tutkinto. Ammattikoulututkinto oli 18 prosentilla vastaajista.

Taulukko 3. Vastanneiden ikää kuvaavia tunnuslukuja sukupuolen mukaan. Vastanneiden lukumäärä (n) oli 184.

Ikä	Mies	Nainen	Kaikki
Keski-ikä	46,77	40,89	43,64
län keskihajonta	14,98	13,86	14,65
Minimi-ikä	17	17	17
Maksimi-ikä	80	74	80
Moodi	55	32	31
Mediaani	46	40	43

Taulukko 4. Vastanneiden ammatillinen koulutus sukupuolen mukaan.

Ammatillinen koulutus	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ammattikoulu	18	22	14	14	32	18
Opistotasoinen tutkinto	18	22	23	23	41	23
Alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	24	29	26	27	50	28
Ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	14	17	26	27	40	22
Ei ammatillista tutkintoa	9	11	9	9	18	10
Yhteensä	83	100	98	100	181	100

Seitsemän prosenttia kävijöistä tuli ulkomailta (taulukko 5). Eniten heitä saapui Saksasta. Osa ulkomaalaisista jäi haastattelematta, koska he liikkuivat ryhmänä oppaan kanssa, eivätkä siksi ehtineet pysähtyä vastaamaan.

Valtaosa, 93 % tutkimukseen vastanneista oli suomalaisia. Suurimmat kävijävirrät suuntautuivat puistoon Helsingistä (20 %) ja Espoosta (10 %) (taulukko 6). Yli neljäsosa (27 %) vastanneista oli peräisin tutkimusta varten määritellyltä lähialueelta eli Forssan, Tammelan, Someron, Lopen, Jokioisten ja Karkkilan alueelta. Eniten kävijöitä tuli Etelä-Suomen alueelta, edellä mainittujen kuntien lisäksi muun muassa Hyvinkäältä, Turusta, Vantaalta, Viidistä ja Tampereelta.

Taulukko 5. Vastanneiden kotimaa.

Kotimaa	kpl	%
Suomi	172	93
Saksa	4	2
Norja	2	1
Etelä-Afrikka	1	1
Iso-Britannia	1	1
Yhdysvallat	1	1
Ranskan tasavalta	1	1
Itävalta	1	1
Viro	1	1
Yhteensä	184	100

Taulukko 6. Vastanneiden asuinkunta.

Asuinkunta	kpl	%
Helsinki	34	20
Espoo	16	10
Somero	13	8
Forssa	11	7
Tammela	10	6
Hämeenlinna	8	5
Jokioinen	8	5
Hyvinkää	7	4
Turku	7	4
Vantaa	6	4
Vihti	6	4
Tampere	5	3
Kirkkonummi	3	2
Nurmijärvi	3	2
Janakkala	3	2
Karkkila	2	1
Lahti	2	1
Loppi	2	1
Kiuruvesi	2	1
Riihimäki	2	1
Salo	1	1
Siilinjärvi	1	1
Kotka	1	1
Tuusula	1	1
Nastola	1	1
Nummi-Pusula	1	1
Orimattila	1	1
Pöytyä	1	1
Raahe	1	1
Renko, liittynyt Hämeenlinnaan 1.1.2009	1	1
Kauniainen	1	1
Joensuu	1	1
Jyväskylä	1	1
Järvenpää	1	1
Kajaani	1	1
Akaa	1	1
Iisalmi	1	1
Inkoo	1	1
Yhteensä	168	100

3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot

Alueelle saavuttiin useimmiten 2–5 henkilön seurueessa. Tällaisissa pienryhmissä liikkui 75 % vastanneista (taulukko 7). Yksin retkeileviä oli 14 %. Seitsemällätoista prosentilla seurueista oli mukana alle 15-vuotiaita (taulukko 8). Alle 15-vuotiaiden määrä vaihteli seurueissa yhden ja 8 välillä, keskimäärin heitä oli 2,3. Keskimäärin seurueen mukana olleet alle 15-vuotiaat olivat iältään 6-vuotiaita. Liikuntaesteisiä kävijöitä oli ainoastaan yhden vastaajan seurueessa.

Useimmiten liikkeellä oltiin oman perheen (64 %) tai ystävien kanssa (19 %) (taulukko 9). Joitakin kävijöitä oli alueella myös muiden sukulaisten, opiskeluryhmän tai yhdistyksen/kerhon kanssa.

Taulukko 7. Vastanneiden seuruetiedot.

Seurueen koko	kpl	%
Yksin	25	14
2–5 hengen seurue	137	75
6 tai useamman hengen seurue	21	11
Yhteensä	183	100

Taulukko 8. Usean hengen seurueita kuvaavia tunnuslukuja Liesjärven kansallispuistossa.

	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Seurueen koko yhteensä	158	4,0	3,08	2	2	3	4	18
Alle 15-vuotiaita	27	2,3	2,20	1	1	1	3	8
Liikuntaesteisiä	1	1,0		1	1	1	1	1
Alle 15-vuotiaiden syntymävuodet	37	2 004,2	3,78	1 997	2 001	2 004	2 008	2 010

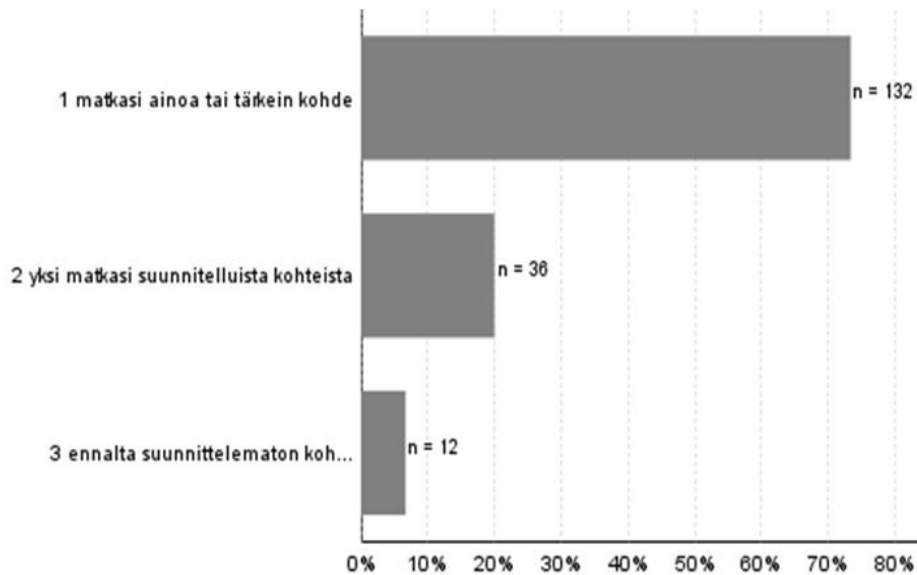
Taulukko 9. Seurueen koostumus.

Seurue	kpl	%
Oman perheen jäsenet	99	64
Muut sukulaiset	9	6
Ystävät	29	19
Työtoverit	2	1
Koululuokka	4	3
Opiskeluryhmä	6	4
Kerho, yhdistys tms.	6	4
Yhteensä	155	100

3.2 Käynti Liesjärven kansallispuistossa

3.2.1 Kohteen tärkeys

Tutkimukseen osallistuneista valtaosa (73 %) ilmoitti Liesjärven kansallispuiston olevan heidän matkansa ainoa tai tärkein kohde (kuva 3). Yksi kohde muiden joukossa Liesjärven kansallispuisto oli 20 prosentille vastaajista ja ennalta suunnittelemattomasti alueelle saapui seitsemän prosenttia vastanneista. Matkan muina kohteina ilmoitettiin useimmiten Torronsuon kansallispuisto sekä Saaren kansanpuisto (taulukko 10).

Kuva 3. Liesjärven kansallispuiston tärkeys matkakohteena.

Taulukko 10. Vastaajien ilmoittamia muita matkakohteita.

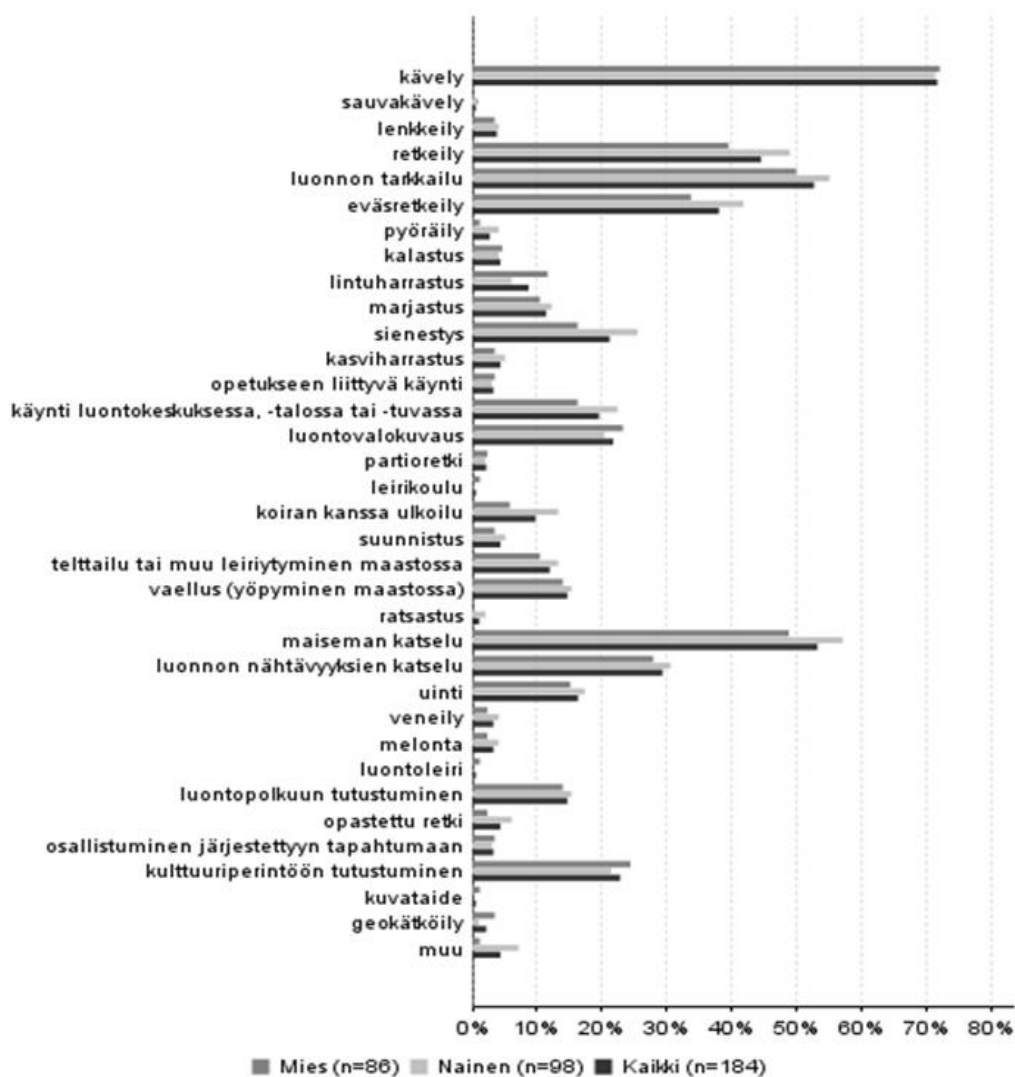
Muu kohde	kpl
Forssa	1
Hiidenlinna	1
Hämeen luontokeskus	1
Hämeen luontokeskus, Saaren kansanpuisto	1
Korteniemi	1
Minkiö rata	1
Myllymäki	1
Mökki Yppärissä Pyhäjoella, mahdollisesti yksi hotelliyö matkalla	1
Ruostejärven virkistysalue	1
Räyskälän Melutin melominen, telttailu yöpyminen	1
Saaren kansanpuisto	6
Sukulaisissa käynti	1
Sukulaisvierailu	1
Torransuo, Torronsuon kansallispuisto	9
Torransuo, Hämeen luontokeskus	1
Torransuo, lähiluonto	1
Yppäri, < Pori Vaasa kautta	1
Yhteensä	30

3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset

Liesjärven kansallispuistossa selvästi suosituin toiminta on kävely, jota ilmoitti tulleen harrastamaan 72 % vastaajista (kuva 4). Muita suosittuja olivat luonnon tarkkailu ja maiseman katselu, joihin kumpaankin osallistui 53 % vastaajista, retkeily (45 %) ja eväretkeily (38 %). Luonnon nähtävyyksiä tuli katsomaan 29 % ja kulttuuriperintöön kävi tutustumassa 23 % vastaajista. Luontovalokuvausta ja sienestystä harrasti tällä käynnillään noin viidennes vastaajista. Samoin luontokeskuksessa käyneitä oli viidennes (20 %). Suurin ero miesten ja naisten välillä ilmenee retkeilyssä. Sitä ilmoitti harrastaneensa miehistä 40 % ja naisista 49 %. Lintuharrastus oli puolestaan hie- man enemmän miesten (12 %) kuin naisten (6 %) suosiossa. Eväretkeily oli ohjelmassa miehistä 34 %:lla, kun naisista sitä harrasti 42 %. Eroa oli sukupuolten välillä myös maiseman katselussa (miehet 49 % ja naiset 57 %).

Vastaajista 36 prosentille riitti 1–3 eri toimintaa retken aikana (taulukko 11). Likimain sama osuus vastaajista (35 %) ilmoitti harrastavansa 4–6 toimintaa. Vajaa neljännes (23 %) tuli harrastamaan 7–9 toimintaa ja 7 % mahdollisti käyntiinsä yli 10 aktiviteettia. Naiset harrastivat käynnillään hie- man useampaa aktiviteettia kuin miehet: naisista 30 % ja miehistä vain 15 % ilmoitti osallistuvansa 7–9 harrastukseen kyseisellä käynnillään. Toisaalta miehistä 42 % ilmoittivat osallistuvansa 1–3 harrastukseen ja naisista vain 31 %.

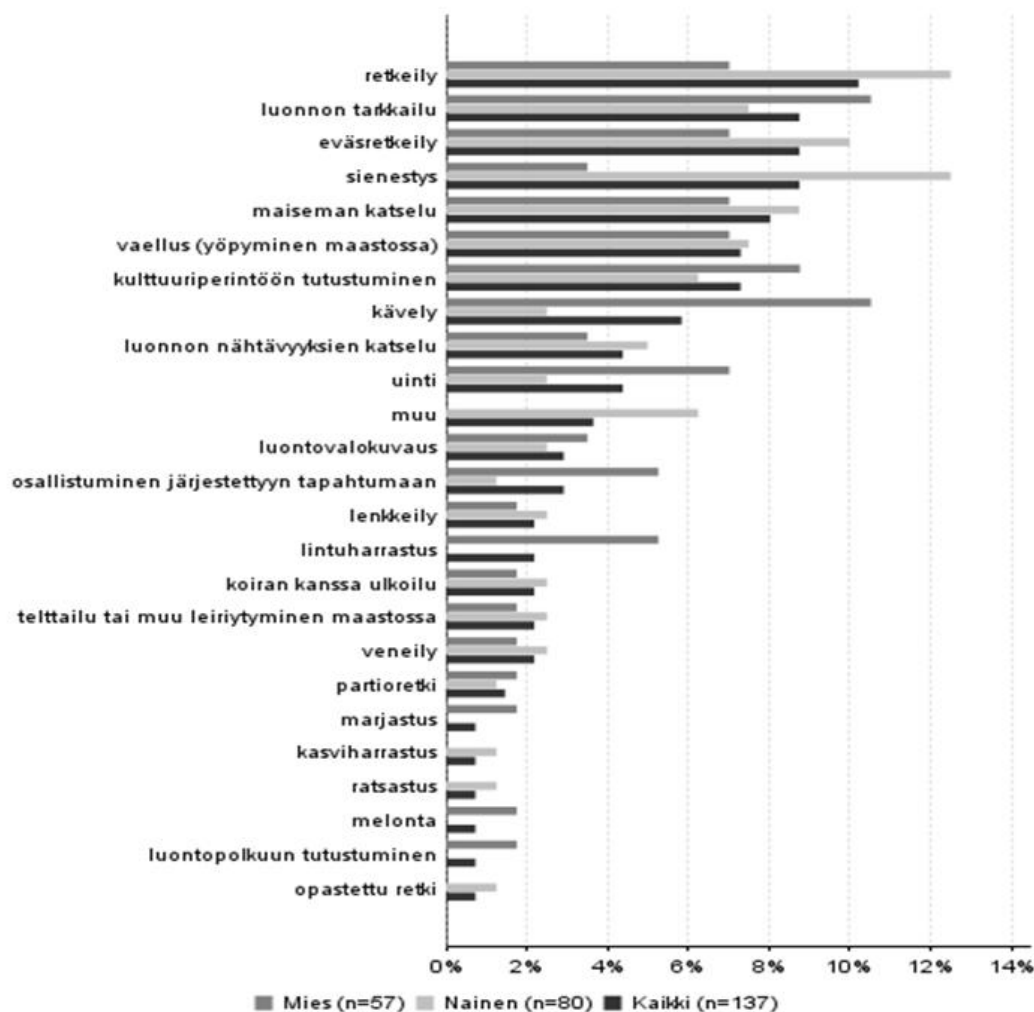
Kuva 4. Harrastukset, joihin osallistuttiin tai aiottiin osallistua tällä käynnillä Liesjärven kansallispuistossa ja niiden suosio. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Taulukko 11. Harrastusten lukumäärä kyseisellä käynnillä Liesjärven kansallispuistossa.

Harrastusten lukumäärä	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1–3	36	42	30	31	66	36
4–6	32	37	32	33	64	35
7–9	13	15	29	30	42	23
10 tai enemmän	5	6	7	7	12	7
Yhteensä	86	100	98	100	184	100

Kävijöiltä tiedusteltiin, mikä heille oli tärkein harrastus kyseisellä käynnillä Liesjärven kansallispuistossa. Vastauksissa oli paljon hajontaa, mutta retkeilyn ilmoitti tärkeimmäksi 10 % ja luonnon tarkkailun 9 % vastanneista (kuva 5). Samoin eväretkeily (9 %) sekä sienestys (9 %) koettiin tärkeiksi, maiseman katselun (8 %), vaelluksen (7 %) ja kulttuuriperintöön tutustumisen (7 %) ohella. Kävelyn ilmoitti tärkeimmäksi 6 % vastanneista. Muut aktiviteetit ilmoitettiin tärkeimmiksi alle viidessä prosentissa vastauksista.

Sukupuolten välillä oli jonkin verran eroja vastauksissa. Retkeily, sienestys ja eväretkeily olivat tärkeimpiä harrastuksia naisille hieman useammin kuin miehille. Luonnon tarkkailu, kävely ja kulttuuriperintöön tutustuminen olivat puolestaan miehille hieman useammin harrastuksista tärkeimmät.

Kuva 5. Vastanneiden tärkein harrastus tällä käynnillä Liesjärven kansallispuistossa.

3.2.3 Käyntien alueellinen jakautuminen

Liesjärven kansallispuiston kaksi ylivoimaisesti suosituinta kohdetta ovat Korteniemen perinnetila ja Kyynäränharju: yli puolet vastaajista ilmoitti vierailleensa tai vierailevansa jommassa kummassa käyntinsä aikana (taulukko 12). Hämeen luontokeskus ja Peukalolammin/Kaksvetisen alue olivat retkikohteena noin neljänneksellä kyselyyn vastanneista.

Myös tarkasteltaessa vastausten jakautumista haastattelupaikoittain (taulukko 2 sivulla 11) nähdään, että yhteensä yli 80 % vastauksista saatiin Korteniemen perinnetilalta (33 %) ja Kyynäränharjulta (52 %).

Taulukko 12. Käyntien alueellinen jakautuminen Liesjärven kansallispuistossa. Käynnillä oli mahdollista vierailla useammassa paikassa. Käyntikohteet näkyvät kuvan 2 kartalla sivulla 9.

Käyntikohde	kpl	%
Korteniemen perinnetila	102	56
Kyynäränharju	92	51
Hämeen luontokeskus	48	26
Peukalolammin / Kaksvetisen alue	43	24
Hyypiökallio	26	14
Muu	18	10
Sammalmetsän luontopolku	13	7
Onkimaanjärven alue	5	3
Pohjantikan kierros	3	2
Vastanneita yhteensä	182	

3.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus

Tutkimukseen osallistuneista päiväkävijöiden osuus oli 71 % (taulukko 13). Päiväkäynti kesti keskimäärin 3,2 tuntia ja tyypillisin päivävierailu oli kahden tunnin mittainen. Miesten ja naisten välillä ei päiväkäynnin kestossa juuri ollut eroja.

Kansallispuistossa yöpyjistä oli suurempi osa naisia (58 %) kuin miehiä (42 %). Molemmilla sukupuolilla vierailu kesti noin 1,8 vuorokautta. Molemmat sukupuolet huomioon ottaen tyypillisin yöpymisen sisältävä vierailu alueella oli yhden yön mittainen. Pisimmän vierailun ilmoitettiin kestäneen neljä vuorokautta.

Kävijöiltä tiedusteltiin myös, miten pitkään he oleskelivat Liesjärvellä ja sen lähialueilla yhteensä. Tässä kysymyksessä oli lisäksi tarjolla vastausvaihtoehto ”asun lähialueella”. Lähialueeseen oli rajattu kuuluvaksi puiston sijaintikuntien (Tammela, Karkkila, Somero) lisäksi Forssa, Loppi ja Jokioinen (kuva 6). Tarkasteltaessa käynnin kokonaiskestoja Liesjärvellä ja sen lähialueilla on huomioitu ainoastaan lähialueen ulkopuolella asuvat vastaajat. Näin tulos kuvaa matkailijoiksi luokiteltavien henkilöiden viipymää. Tällaisia kävijöitä oli 73 % tutkimukseen osallistuneista. Heistä reilu puolet (54 %) oli päiväretkellä ja vajaa puolet (46 %) yöpyi Liesjärven kansallispuistossa tai sen lähialueella (taulukko 14).

Matkailijoiden keskimääräinen päiväkäynti kansallispuistossa lähialueineen oli 3,9 tunnin mittainen (taulukko 14). Pisin päiväkäynti oli kestoltaan yli puoli vuorokautta. Ne matkailijat, jotka yöpyivät matkallaan kansallispuistossa tai sen lähialueella, viipyivät keskimäärin 2,2 vuorokautta. Naisten vierailu (2,4 vrk) kesti keskimäärin puoli vuorokautta pidempään, kuin miesten (1,9 vrk).

Tyypillisin vierailu molemmat sukupuolet huomioon ottaen oli vuorokauden mittainen. Pisimmälleen kansallispuistossa ja sen lähialueella vietettiin yhteensä 14 vuorokautta.

Taulukko 13. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto (tunteja/vuorokausia) Liesjärven kansallispuiston alueella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	128	71	3,2	3	2	0	10
Miehet	63	49	3,3			0	8
Naiset	65	51	3,1			0	10
Yöpyjät	52	29	1,8	2	2	0	4
Miehet	22	42	1,8			1	4
Naiset	30	58	1,8			0	3
Yhteensä	180						

Taulukko 14. Matkailijoiden (lähialueen ulkopuolella asuvat vastaajat) osuus ja käynnin kesto (tunteja/vuorokausia) Liesjärven kansallispuistossa ja sen lähialueella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	59	54	3,9	3	2	0	14
Miehet	27	46	3,7			0	10
Naiset	32	54	4,0			0	14
Yöpyjät	50	46	2,2	2	1	0	14
Miehet	19	38	1,9			1	6
Naiset	31	62	2,4			0	14
Yhteensä	109						

Kuva 6. Liesjärven kansallispuiston lähialueeksi määriteltiin Forssa, Tammela, Karkkila, Somero, Loppi ja Jokioinen. Kartta, jossa lähialue näkyy osittain, näytettiin haastateltaville kyselyn yhteydessä. © Metsähallitus 2011, © Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Yleisin yöpymistapa kansallispuistossa oli oma majoite (laavu, telta tms.), jossa yöpyi 58 % kansallispuistossa yöpyneistä (taulukko 15). Myös vuokramökeillä oli käyttäjiä (18 % kysymykseen vastanneista). Keskimäärin omassa majoitteessa yövyttiin 1,5 yötä. Kansallispuiston lähialueella yöpyneistä suurin osa kertoi majoittuvansa omassa mökissä (taulukko 16). Omalla mökillä yövyttiin keskimäärin 4,7 yötä.

Taulukko 15. Yöpyemisen määrä yöpymistavoittain Liesjärven kansallispuiston alueella (n = 55). Keskiarvo ilmaisee keskimääräisen majoitusvuorokausien määrän majoitteittain.

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Autiotupa	3	3,0	0,00	3	3	3	3	3
Vuokramökki	10	1,6	0,84	1	1	1	2	3
Asuntoauto tai -vaunu	3	3,0	1,73	2	2	2	5	5
Oma majoite (laavu, telta tms.)	32	1,5	0,57	1	1	1	2	3
Kota tai laavu	2	1,0	0,00	1	1	1	1	1
Ystävän tai sukulaisen luona	1	1,0		1	1	1	1	1
Muu	4	1,0	0,00	1	1	1	1	1

Taulukko 16. Yöpyemisen määrä yöpymistavoittain Liesjärven kansallispuiston lähistöllä (n = 23).

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Vuokramökki	3	3,0	3,46	1	1	1	7	7
Oma mökki	16	4,7	4,57	1	2	3	6	14
Asuntoauto tai -vaunu	1	1,0		1	1	1	1	1
Ystävän tai sukulaisen luona	3	1,0	0,00	1	1	1	1	1

Kaksi kolmesta tutkimukseen osallistuneesta oli käynyt alueella aiemmin (taulukko 17). Ensi kertaa puistossa vierailevia oli naisissa enemmän (42 %) kuin miehissä (29 %).

Liesjärven kansallispuistossa aiemmin vierailleet olivat käyneet puistossa ensimmäisen kerran keskimäärin 10 vuotta sitten (taulukko 18). Yksi vastaaja oli tutustunut alueeseen ensi kertaa jo vuonna 1959 ja toisella taas oli edellisestä käynnistä ehtinyt vierähtää lähes neljäkymmentä vuotta.

Taulukko 17. Käynnin toistuvuus Liesjärven kansallispuistossa.

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensikertaa alueella	23	29	39	42	62	36
Käynyt aikaisemmin	57	71	54	58	111	64
Yhteensä	80		93		173	

Taulukko 18. Liesjärven kansallispuistossa aiemmin vierailleiden ensimmäisen ja viimeisimmän käynnin ajoittuminen.

Ensimmäinen ja viimeisin käynti alueella	n	Keski-arvo	Keskihajonta	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Ensimmäisen kerran käynyt								
vuonna	106	2000,3	10,37	1959	1998	2004	2007	2010
vuotta sitten	106	9,7	10,37	0	3	6	12	51
Viimeksi käynyt								
vuonna	105	2008,4	4,71	1972	2009	2009	2010	2010
vuotta sitten	105	1,6	4,71	0	0	1	1	38

3.2.5 Kävijöiden aiempi retkeilykokemus

Liesjärven kansallispuiston kävijöitä pyydettiin kertomaan, kuinka usein he olivat käyneet virkistytymässä kansallispuistossa, retkeilyalueella tai muussa luontomatkakohteessa viimeisen vuoden aikana. Kaikista vastanneista 71 % ilmoitti käyneensä vähintään yhdellä päiväretkellä ja 23 % vähintään yhdellä yöpymisretkellä viimeisten 12 kuukauden aikana. Päiväretkiä oli tehty keskimäärin 7, enimmillään 80 (taulukko 19). Päiväretkellä käyneistä 47 % oli tehnyt 1–3 käyntiä ja 29 % 4–6 käyntiä vuoden aikana. Yöpymisretkien keskiarvo oli 3,2 retkeä kuluneen vuoden aikana ja suurin yöpymisretkien määrä oli 10 (taulukko 19).

Taulukko 19. Kävijätutkimukseen vastanneiden käynnit muissa kansallispuistoissa, retkeilyalueilla tai muissa luontomatkakohteissa viimeisten 12 kuukauden aikana.

	n	Keski-arvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Päiväretkellä muualla	131	7,1	11,01	1	2	4	6	80
Yöpymisretkellä muualla	42	3,2	2,48	1	1	3	4	10

3.2.6 Saapuminen alueelle

Vastaukset jakautuivat melko tasaisesti kaikille otantakauden kuukausille, joskin kesäkuu oli huomattavan hiljainen muihin kuukausiin verrattuna. Vilkkain kuukausi oli heinäkuu (30 %), mutta myös elokuussa saatiin lähes yhtä paljon vastauksia (27 %) (taulukko 20).

Kesä 2010 oli erittäin lämmin, mutta helteet alkoivat oikeastaan vasta juhannuksen jälkeen. Muutamina keruupäivinä vastauslomakkeita ei saatu kerätyksi lainkaan. Tällaisia päiviä oli eniten otantakauden alussa, jolloin koululaisten kesälomat eivät olleet vielä alkaneet. Vastausten kertymään vaikutti toki myös se, miten keruupäivät jakaantuivat kuukausille ja miten tämä vaikutti vastausten jakautumiseen keruukaudelle. Esimerkiksi toukokuussa keruupäiviä oli selvästi vähemmän kuin muina kuukausina (ks. liite 3).

Käynnit painottuvat hieman loppuviikkoon (taulukko 21). Eniten kävijöitä saapui alueelle lauantaisin (19 %). Maanantaista keskiviikkoon kävijöitä oli myös, mutta esimerkiksi tiistaina vain noin puolet lauantain kävijämäärästä.

Puolet kävijöistä saapui alueelle klo 10–14 (taulukko 22). Kolmannes kävijöistä saapui vastaavasti klo 14–18 välisenä aikana. Iltakuuden ja aamukahdeksan välillä saapujia oli 13 %. Aamutunnit olivat kaikkein hiljaisimpia, klo 8–10 alueelle saapui 4 % vastaajista.

Taulukko 20. Liesjärven kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen kuukausittain.

Kuukausi	Saapumispvm		Vastauspvm	
	kpl	%	kpl	%
Toukokuu	12	7	12	7
Kesäkuu	31	17	31	17
Heinäkuu	55	30	55	30
Elokuu	50	27	50	27
Syyskuu	36	20	36	20
Yhteensä	184	100	184	100

Taulukko 21. Saapuminen Liesjärven kansallispuistoon ja vastaaminen viikonpäivittäin.

Viikonpäivä	Saapumispvm		Vastauspvm	
	kpl	%	kpl	%
Maanantai	23	12	22	12
Tiistai	18	10	18	10
Keskiviikko	20	11	18	10
Torstai	32	17	31	17
Perjantai	29	16	26	14
Lauantai	35	19	29	16
Sunnuntai	27	15	40	22
Yhteensä	184	100	184	100

Taulukko 22. Saapuminen Liesjärven kansallispuistoon ja vastaaminen vuorokaudenajan mukaan.

Kellonaika	Saapumisaika		Vastausaika	
	kpl	%	kpl	%
8:00–9:59	8	4		
10:00–11:59	43	23	22	16
12:00–13:59	50	27	53	40
14:00–15:59	31	17	30	22
16:00–17:59	29	16	27	20
18:00–19:59	16	9	2	1
20:00–21:59	3	2		
22:00–7:59	4	2		
Yhteensä	184	100	134	100

Valtaosa (88 %) käytti Liesjärven kansallispuistoon saapumiseen henkilöautoa ja lähes kaikki henkilöautoa käyttäneet (82 %) kulkivat sillä perille asti (taulukot 23 ja 24). Julkista liikennettä hyödynnettiin melko vähän: linja-autoa käytti matkantekoon vain kolme prosenttia. Linja-auto oli viimeisin kulkuneuvo vain kahdella prosentilla; junalla ei perille kansallispuistoon pääse. Polkupyörällä saapui neljä prosenttia, samoin jalkaisin puistoon saapui neljä prosenttia vastaajista.

Taulukko 23. Kulkuneuvot, joita vastanneet käyttivät matkallaan Liesjärven kansallispuistoon. Matkaan on voitu käyttää useampaa kulkuneuvoa.

Kulkuneuvo	kpl	%
Henkilöauto	159	88
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	7	4
Linja-auto	5	3
Tilausbussi (ryhmämatka)	7	4
Polkupyörä	7	4
Jalan	5	3
Jokin muu	3	2
Vastanneita yhteensä	181	

Taulukko 24. Vastanneiden viimeisin kulkuneuvo matkalla Liesjärven kansallispuistoon.

Viimeisin kulkuneuvo	kpl	%
Henkilöauto	148	82
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	7	4
Linja-auto	3	2
Tilausbussi (ryhmämatka)	5	3
Polkupyörä	7	4
Jalan	7	4
Jokin muu	3	2
Yhteensä	180	100

3.2.7 Käyntiin liittyvä rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset

Kävijöiden rahankäytön ja sen paikallistaloudellisten vaikutusten arvioimiseksi vastaajia pyydettiin arvioimaan kulut, jotka liittyivät tähän käyntiin Liesjärven kansallispuistossa ja sen lähialueilla. Vastaajia pyydettiin arvioimaan omat henkilökohtaiset kulunsa sekä oma osuutensa seurueen yhteisesti maksamista kuluista.

Käyntikerralla vastaajat kuluttivat keskimäärin 12 euroa (taulukko 25). Alueella yöpyneet arvioivat kuluttaneensa 22 euroa ja päiväkävijät kuusi euroa käynnillään. Lähialueelta tulleet kävijät kuluttivat viisi euroa, ulkomaiset matkailijat 21 euroa ja kauempaa kotimaasta tulleet keskimäärin 14 euroa käyntiä kohden.

Kaikkien kävijöiden keskimääräinen kulutus, 12 euroa, on melko alhainen, mikä selittynee sillä, että kaksi kolmasosaa Liesjärven kansallispuiston kävijöistä on lyhyellä ulkoiluretkellä, jolle ei välttämättä oteta esimerkiksi eväitä mukaan. Toisekseen moni vastaajista ei ilmeisesti ole osannut tai jaksanut arvioida perusteellisesti kaikkea sitä, mitä kysymyksessä on kysytty. Monelta vastaajalta lienee jäänyt huomioimatta esimerkiksi polttoainekulut, jotka ovat syntyneet alueelle saapumisesta.

Paikallistaloudellisten vaikutusten arvioinnissa käytettyjä käsitteitä on määritelty taulukossa 26.

Taulukko 25. Liesjärven kansallispuiston kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV) käyntikertaa kohden matkailijaryhmittäin kansallispuistossa ja sen lähialueella.

	Kaikki	Majoittujat	Päiväkävijät
Kaikki kävijät	n = 174	n = 70	n = 104
Keskimääräinen kulutus (€)	12	22	6
Kotimaiset matkailijat	n = 113	n = 55	n = 58
Keskimääräinen kulutus (€)	14	22	6
Ulkomaiset matkailijat	n = 12	n = 7	n = 5
Keskimääräinen kulutus (€)	21	-*	-*
Lähialueen asukkaat	n = 45	n = 7	n = 38
Keskimääräinen kulutus (€)	5	-*	5

* havaintojen määrä (n) < 10, jolloin rahankäyttöä ei arvion epäluotettavuuden vuoksi ilmoiteta

Taulukko 26. Paikallistaloudellisten vaikutusten arviointiin liittyviä käsitteitä ja niiden määritelmiä.

Käsite	Määritelmä
Kokonaistulovaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset tulovaikutukset.
Kokonaistyöllisyysvaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset henkilötyövuodet.
Kotimaiset matkailijat	Kohteen lähialueen ulkopuolelta Suomesta tulevat kävijät.
Paikalliset kävijät	Lähialueella asuvat kävijät.
Majoittujat	Kohteessa tai sen lähialueella vähintään yhden yön majoittuneet kävijät.
Päiväkävijät	Kävijät, jotka eivät ole yöpyneet kohteessa tai sen lähialueella.
Välittömät vaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä aiheutuvat välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset lähialueen yrityksissä.
Välilliset vaikutukset	Välittömät vaikutukset kertautuvat välillisiksi vaikutuksiksi, kun välitöntä tuloa saavat yritykset ostavat muilta lähialueen yrityksiltä tuotteita ja palveluita sekä maksavat tuloa työntekijöille, jotka käyttävät tulonsa tuotteiden ja palveluksien ostoon lähialueella. Osa välillisistä vaikutuksista vuotaa alueen ulkopuolelle.

Liesjärven kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat vuoden 2010 käyntimäärällä laskettuina noin 315 000 euroa (taulukko 27) ja työllisyysvaikutukset noin 4 henkilötyövuotta. Nämä luvut kuvaavat kävijöiden rahankäytöstä alueelle muodostuvia välillisiä ja välittömiä rahavirtoja sekä niihin kytkeytyviä työllisyysvaikutuksia. Kaikkien Suomen kansallispuistojen vastaavat luvut olivat vuonna 2010 yhteenlaskettuna 108,8 miljoonaa euroa ja 1 403 henkilötyövuotta (Metsähallitus 2010b). Liesjärven osuus luvuista on keskimääräistä pienempi. Kun määrät jaetaan tasan Suomen kaikkien 35 kansallispuiston kesken, saadaan keskimääräiseksi tulovaikutukseksi 3,1 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukseksi 40 henkilötyövuotta. Ero selittyy osin Liesjärven kansallispuiston luonteella verrattuna muihin. Liesjärvi on suosittu lähivirkistyskohde, jossa rahankäyttö on vähäisempää kuin kohteissa, joissa kävijät esimerkiksi majoittuvat useammin ja pidempään.

Menolajeista ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset nousevat selvästi yli muiden keskimääräistä rahankäyttöä tarkasteltaessa (taulukko 27). Seuraavaksi eniten rahaa on mennyt huoltamoostokseen ja majoituspalveluiden käyttöön.

Taulukko 27. Liesjärven kansallispuiston kävijöiden rahankäyttö ja paikallistaloudelliset vaikutukset menolajeittain Liesjärven kansallispuistossa ja lähialueella vuonna 2010 (n = 174).

Menolaji	Keskimääräinen rahankäyttö (€, sis. ALV)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	% tulovaikutuksista	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	3,12	6 035	3	0
Paikallisliikenne ²	0,17	4 719	3	0
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	4,16	37 453	21	1
Kahvila ja ravintola	1,45	35 001	19	1
Majoittuminen	2,63	74 857	41	1
Ohjelmapalvelut ³	0,50	14 185	8	0
Muut menot ⁴	0,35	8 403	5	0
Välittömät vaikutukset yhteensä		180 653	100	3
Välilliset vaikutukset		134 794		1
Kokonaisvaikutukset		315 448		4

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen, kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

Matkakohteen tärkeyden mukaan tarkasteltuna suurin taloudellinen kokonaisvaikutus, 166 000 euroa ja kaksi henkilötyövuotta, on niillä kävijöillä, joille Liesjärven kansallispuisto on matkan tärkein tai ainoa kohde (taulukko 28). Kovin kauaksi tästä ei jää niiden kävijöiden vaikutus, jotka ovat ilmoittaneet Liesjärven yhdeksi matkakohteekseen useampien kohteiden joukossa. Näiden kävijöiden taloudelliset kokonaisvaikutukset ovat 149 000 euroa ja kaksi henkilötyövuotta.

Euromääräisesti suurimman tulovaikutuksen tuottavat kotimaan matkailijat (taulukko 29). Kotimaan matkailijoita on noin kaksi kolmasosaa vastanneista ja heidän rahankäyttönsä kokonaistulovaikutukset ovat lähes neljä viidesosaa kaikista kävijöiden tulovaikutuksista. Kotimaan matkailijoiden rahankäytön tulovaikutus kohdistui eniten majoituspalveluihin, kun taas lähialueen asukkaiden merkittävin tulovaikutus kohdistui kahvila- ja ravintolapalveluihin. Majoittujia on vähemmän kuin päiväkävijöitä, mutta majoittajat tuottavat suuremman tulovaikutuksen kuin päiväkävijät (taulukko 30).

Taulukko 28. Liesjärven kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset kohteen tärkeyden mukaan vuonna 2010.

Menolaji	Tärkein kohde n = 127		Yksi monista kohteista n = 33		Ennalta suunnitteleman n = 11		Yhteensä n = 171	
	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	3 486	0,1	1 983	0,0	672	0,0	6 141	0,1
Paikallisliikenne ²	2 500	0,0	2 302	0,0	0	0,0	4 802	0,1
Ruoka- ja muut vähit- täiskauppaostokset	23 184	0,4	13 889	0,2	1 038	0,0	38 110	0,6
Kahvila ja ravintola	19 646	0,4	14 556	0,3	1 413	0,0	35 615	0,6
Majoittuminen	31 164	0,6	45 005	0,8	0	0,0	76 170	1,4
Ohjelmapalvelut ³	14 335	0,2	99	0,0	0	0,0	14 434	0,2
Muut menot ⁴	2 120	0,0	6 430	0,1	0	0,0	8 550	0,1
Välittömät vaikutukset yhteensä	96 435	2	84 265	1	3 123	0	183 823	3
Välilliset vaikutukset	69 999	0	64 884	0	2 276	0	137 159	1
Kokonaisvaikutukset⁵	166 434	2	149 149	2	5 399	0	320 982	4

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen, kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmentteittäin kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 29. Liesjärven kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset matkailijaryhmittäin vuonna 2010.

Menolaji	Kotimaan matkailijat n = 113		Ulkomaiset matkailijat n = 12		Lähialueen asukkaat n = 45		Yhteensä n = 170	
	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	4 509	0,1	441	0,0	1 177	0,0	6 127	0,1
Paikallisliikenne ²	4 830	0,1	0	0,0	0	0,0	4 830	0,1
Ruoka- ja muut vähit- täiskauppaostokset	26 679	0,4	5 266	0,1	4 155	0,1	36 100	0,6
Kahvila ja ravintola	16 205	0,3	6 162	0,1	6 113	0,1	28 480	0,5
Majoittuminen	67 815	1,2	8 803	0,2	0	0,0	76 618	1,4
Ohjelmapalvelut ³	11 166	0,1	0	0,0	3 353	0,0	14 519	0,2
Muut menot ⁴	6 752	0,1	1 848	0,0	0	0,0	8 600	0,1
Välittömät vaikutukset yhteensä	137 957	2	22 520	0	14 798	0	175 274	3
Välilliset vaikutukset	102 860	1	17 292	0	10 407	0	130 559	1
Kokonaisvaikutukset⁵	240 817	3	39 812	0	25 205	0	305 834	4

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen, kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmentteittäin kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 30. Päiväkävijöiden ja majoittujien rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset Liesjärven kansallispuistossa ja lähialueella vuonna 2010.

Menolaji	Päiväkävijät n = 104		Majoittujat n = 70		Yhteensä n = 174	
	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	2 716	0,0	3 319	0,1	6 035	0,1
Paikallisliikenne ²	0	0,0	4 719	0,0	4 719	0,0
Ruoka- ja muut vähittäis- kauppaostokset	9 646	0,2	27 807	0,4	37 453	0,6
Kahvila ja ravintola	14 180	0,3	20 821	0,4	35 001	0,6
Majoittuminen	0	0,0	74 857	1,4	74 857	1,4
Ohjelmapalvelut ³	14 088	0,1	98	0,0	14 185	0,1
Muut menot ⁴	417	0,0	7 986	0,1	8 403	0,1
Välittömät vaikutukset yh- teensä	41 047	1	139 606	2	180 653	3
Välilliset vaikutukset	28 135	0	106 659	1	134 794	1
Kokonaisvaikutukset⁵	69 182	1	246 265	3	315 448	4

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen, kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

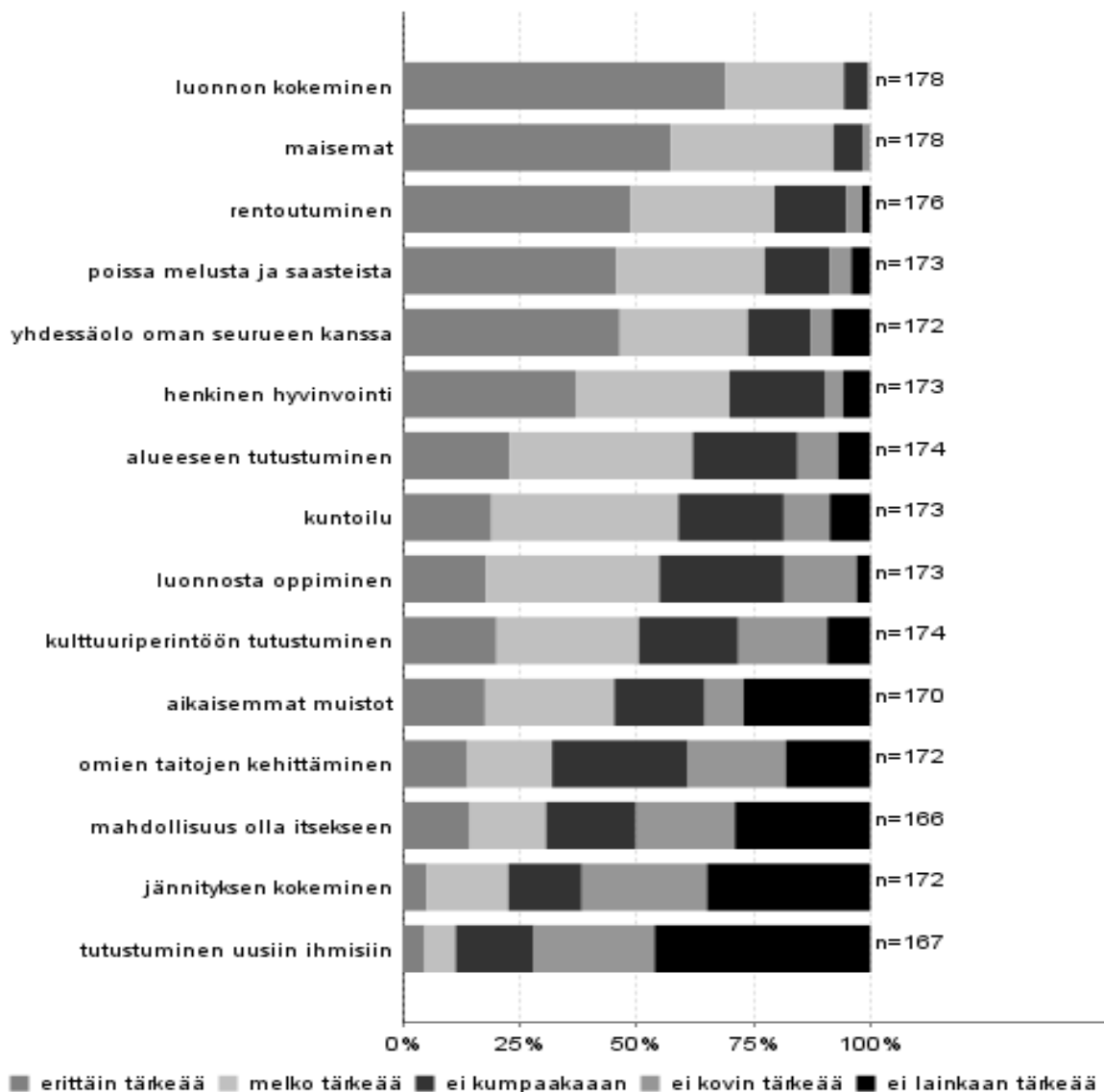
⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

3.3 Kävijättyytyväisyys

3.3.1 Käynnin tarkoitus

Tärkeimmiksi syiksi Liesjärven kansallispuistossa käymiseen vastaajat arvioivat luonnon kokemuksen, maisemat, rentoutumisen sekä pääsyn pois melusta ja saasteista (kuva 9). Tutustuminen uusiin ihmisiin tai jännityksen kokeminen eivät puolestaan olleet kovinkaan monen vastanneen syy saapua kansallispuistoon. Suurin osa kävijöistä liikkuu Liesjärven kansallispuistossa oman seurueen kanssa ja pitää siellä yhdessä vietettyä aikaa tärkeänä.

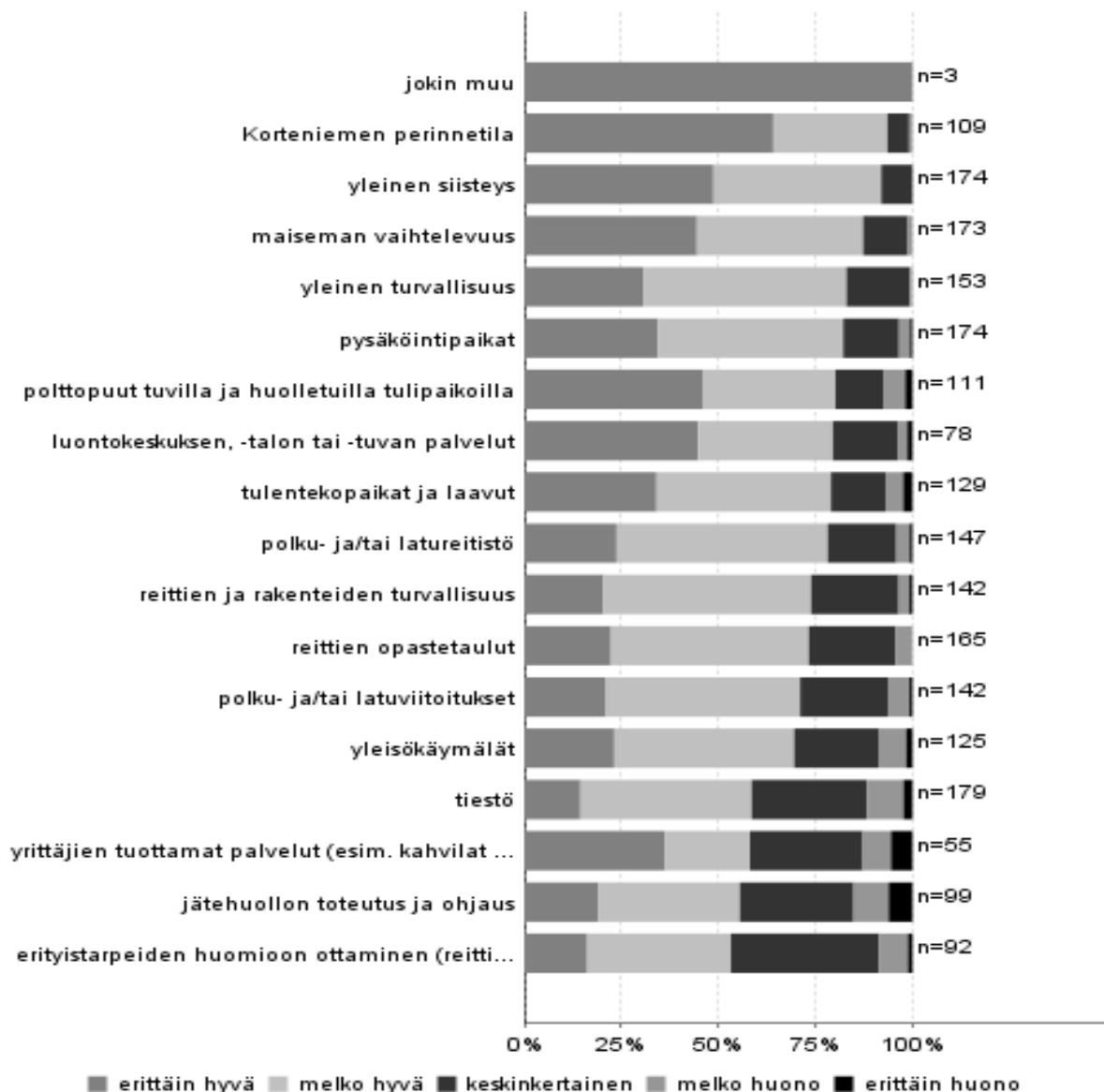

Kuva 9. Vastanneiden syyt Liesjärven kansallispuistossa vierailuun.

3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta

Tutkimukseen osallistuneita pyydettiin arvioimaan vierailullaan käyttämiensä palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laatua ja määrää. Vastanneet pitivät Liesjärven kansallispuiston palveluja pääsääntöisesti hyvinä (kuva 10). Käytetyimpiä palveluita ja rakenteita sekä useimmin arvioituja ympäristötekijöitä olivat tiestö (93 % vastanneista), pysäköintipaikat (95 %), yleinen siisteys (95 %) ja maiseman vaihtelevuus (94 %). Vähiten vastaajat olivat käyttäneet ja arvioineet yrittäjien tuottamia palveluita (30 %) ja luontokeskuksen palveluita (42 %).

Liesjärven kansallispuiston kävijät arvioivat palvelujen määrän sopivaksi antaen niille yleisarvosanan 4,2 asteikolla 1–5 (taulukko 31). Suurin osa vastaajista (88 %) oli erittäin tai melko tyytyväisiä palveluiden määrään kokonaisuudessaan.

Kuva 10. Vastanneiden mielipiteet Liesjärven kansallispuiston palveluiden laadusta.

Taulukko 31. Vastanneiden kokonaistyytyväisyys Liesjärven kansallispuiston palvelujen määrään. 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen.

	Arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo
			erittäin tyytymätön	melko tyytymätön	ei kumpikaan	melko tyytyväinen	erittäin tyytyväinen	
	n	%						
Tyytyväisyys palvelujen määrään kokonaisuudessaan	175	95	0	0	12	55	33	4,2

Palveluiden määrää arvioitiin myös yksityiskohtaisemmin, jolloin lähes 80 % vastanneista arvioi liki kaikissa kohdissa määrät sopivaksi (taulukko 32). Parhaiten alueen käyttäjien tarpeita vastasivat määrältään Korteniemen perinnetilan palvelut, joita 91 % vastanneista piti sopivina. Myös teiden (88 %), polkureitistön (87 %) ja polttopuiden (86 %) määrät sekä luontokeskuksen palveluiden määrät (86 %) arvioitiin useimmin sopiviksi. Arvosanojen keskiarvoksi muodostui lähes kaikissa kohdissa noin 2 asteikolla 1–3. Tulentekopaikkoja ja laavuja toivoi lisää 31 % niiden määrää arvioineista. Yrittäjien tuottamia palveluita kaipasi lisää 28 % niitä-arvioineista, kun taas 10 % tunsu niitä olevan liikaa. Jätehuollon toteutuksen ja ohjauksen määrää piti liian pienenä 20 % vastaajista.

Taulukko 32. Mielipiteet Liesjärven kansallispuiston palvelujen määrästä. Arviointi: 1 = liian pieni, ... 3 = liian suuri.

Palvelu	Arvioinut		Arviointi, %			Keski-arvo	Keskihajonta	En osaa sanoa	
			liian pieni	sopiva	liian suuri			n	%
	n	%							
Pysäköintipaikat	138	84	12	84	4	1,93	0,39	23	14
Tiestö	129	79	4	88	8	2,04	0,34	25	15
Reittien opastetaulut	131	80	15	81	4	1,89	0,42	24	15
Polku- ja/tai latureitistö	117	71	10	87	3	1,92	0,35	31	19
Polku- ja/tai latuviitoitukset	117	71	21	76	3	1,83	0,46	31	19
Tulentekopaikat ja laavut	108	66	31	64	6	1,75	0,55	39	24
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	96	59	6	86	7	2,01	0,37	49	30
Yleisökäymälät	107	65	8	84	7	1,99	0,40	39	24
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	79	48	20	73	6	1,86	0,50	65	40
Eryistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljetta- vuus, turvallisuus, opasteet yms.)	71	43	11	82	7	1,96	0,43	67	41
Autio- tai päivätuvat	0	0	0	0	0			2	1
Telttailupaikat	1	1	100	0	0	1,00		1	1
Luontokeskuksen, -talon tai - tuvan palvelut	70	43	6	86	9	2,03	0,38	71	43
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapal- velut)	58	35	28	62	10	1,83	0,60	31	19
Korteniemen perinnetila	89	54	2	91	7	2,04	0,30	51	31
Jokin muu	2	1	100	0	0	1,00	0,00	5	3
Vastanneita yht.	164								

3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen

Kävijöiltä tiedusteltiin, miten Liesjärven kansallispuiston luonnonympäristö, harrastusmahdollisuudet, reitit ja rakenteet sekä käynti luontokeskuksessa vastasivat heidän ennako-odotuksiaan. Kävijät arvioivat odotusten toteutumista asteikolla 1–5, jossa 1 vastasi odotusten täyttymistä erittäin huonosti ja 5 erittäin hyvin.

Parhaiten odotukset täytti luonnonympäristö. Se sai vastauksissa keskiarvon 4,65 (taulukko 33). Kaikkien vastaajien mielestä luonnonympäristöön kohdistuneet odotukset täytyivät vähintään keskinkertaisesti ja 69 %:n mielestä erittäin hyvin. Reitit ja rakenteet vastasivat kävijöiden odotuksia keskiarvolla 4,22. Vastaajista 46 % totesi reittien ja rakenteiden olleen melko hyvin ja 40 % erittäin hyvin odotusten mukaisia. Vain yksi prosentti vastanneista koki odotustensa täytyneen erittäin huonosti. Harrastusmahdollisuudet puolestaan vastasivat erittäin hyvin 40 %:n ja melko hyvin 39 %:n odotuksia. Melko huonosti ne vastasivat neljän prosentin odotuksia.

Käynti luontokeskuksessa vastasi vähiten ennako-odotuksia. Vastausten keskiarvo oli 3,96. Vastaajista kuusi prosenttia oli sitä mieltä, että luontokeskuksessa käynti vastasi odotuksia erittäin huonosti. Melko hyvin tai erittäin hyvin luontokeskus täytti kuitenkin odotukset 68 %:lla vastaajista.

Taulukko 33. Vastanneiden ennako-odotusten täytyminen Liesjärven kansallispuistossa. Arviointi: 1 = erittäin huonosti, ... 5 = erittäin hyvin.

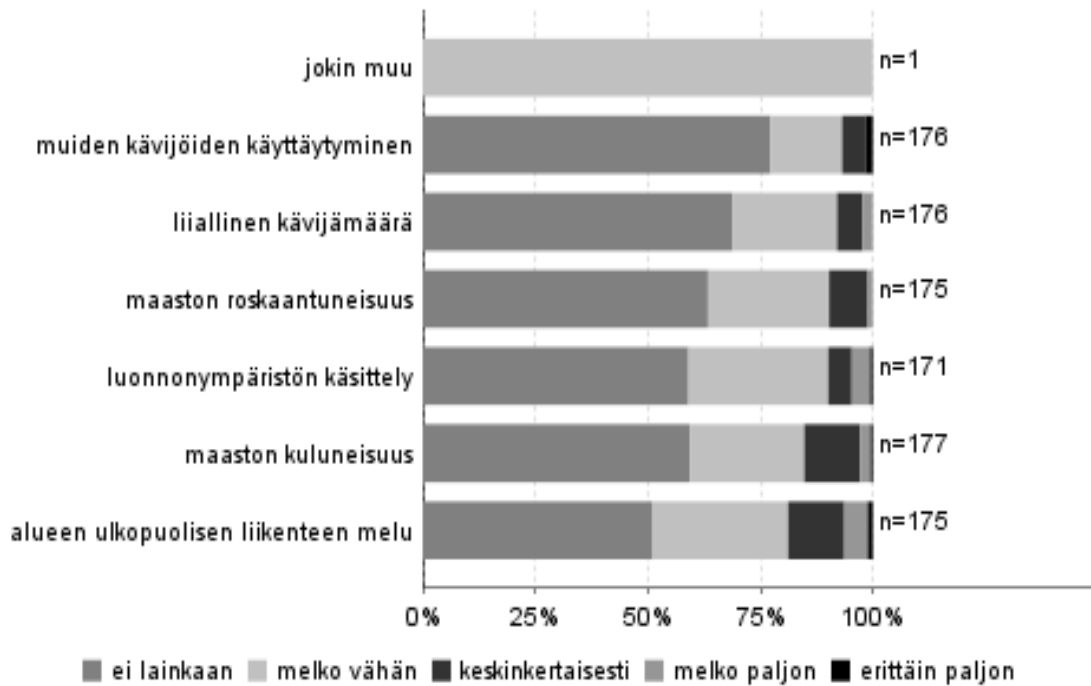
	Vastanneita		Arviointi, %					Keskiarvo	Keskihajonta
	n	%	erittäin huonosti	melko huonosti	keskinkertaisesti	melko hyvin	erittäin hyvin		
Luonnonympäristö	177	99	0	0	5	26	69	4,65	0,57
Harrastusmahdollisuudet	156	88	0	4	17	39	40	4,15	0,84
Reitit ja rakenteet	163	92	1	2	11	46	40	4,22	0,79
Käynti luontokeskuksessa	102	57	6	4	22	25	43	3,96	1,16
Yhteensä	178								

3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät

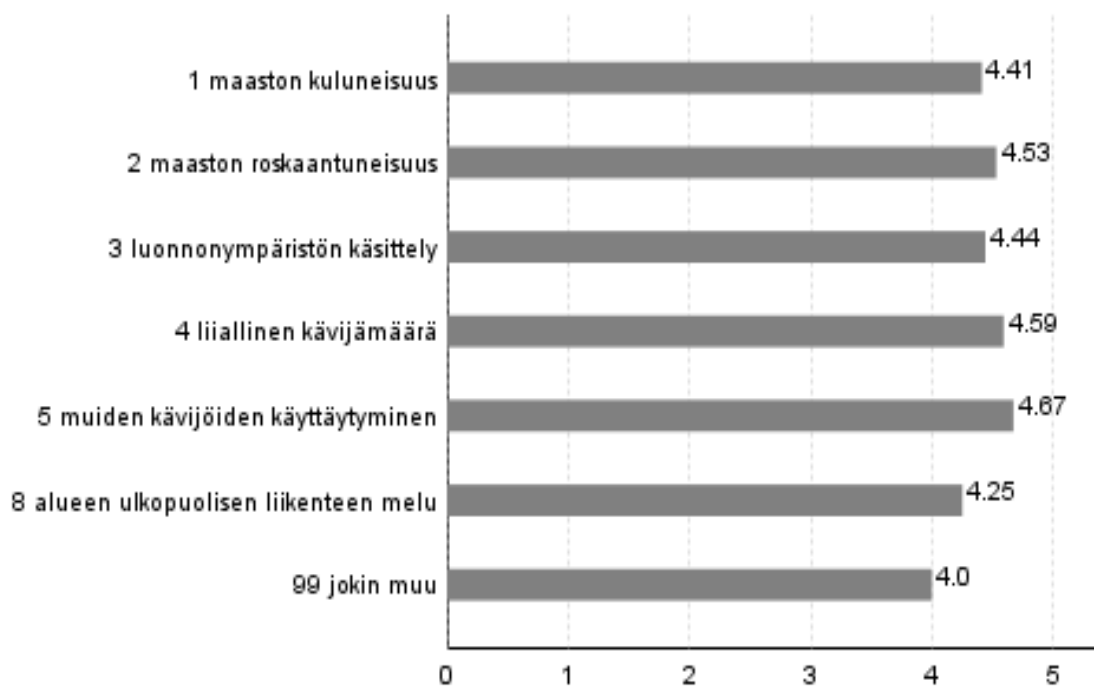
Vastaajia pyydettiin arvioimaan Liesjärven kansallispuistossa vieraillessaan havaitsemiaan häiritseviä tekijöitä. Arviointi suoritettiin asteikolla 1–5 siten, että 1 merkitsi erittäin paljon häiriötä ja 5 ei lainkaan häiriötä. Mielipidettä kysyttiin maaston kuluneisuudesta ja roskaantuneisuudesta, luonnonympäristön käsittelystä, liiallisesta kävijämäärästä, muiden kävijöiden käyttäytymisestä ja alueen ulkopuolisen liikenteen melusta. Näiden lisäksi oli mahdollista ilmoittaa ja arvioida muita häirinneitä tekijöitä.

Vähiten kävijöitä häiritsi muiden kävijöiden käyttäytyminen. Vain kaksi prosenttia vastaajista ilmoitti tämän tekijän häirinneen heitä erittäin paljon (kuva 11), ja arvioiden keskiarvo oli 4,67 (kuva 12). Liiallisen kävijämäärän arvioiden keskiarvo oli 4,59. Eniten kävijöitä häiritsi alueen ulkopuolisen liikenteen melu. Yhteensä kuusi prosenttia vastanneista piti melua joko erittäin häiritsevänä tai melko häiritsevänä ja keskiarvoksi tuli 4,25.

Kuva 11. Vastanneita häirinneet tekijät Liesjärven kansallispuistossa.

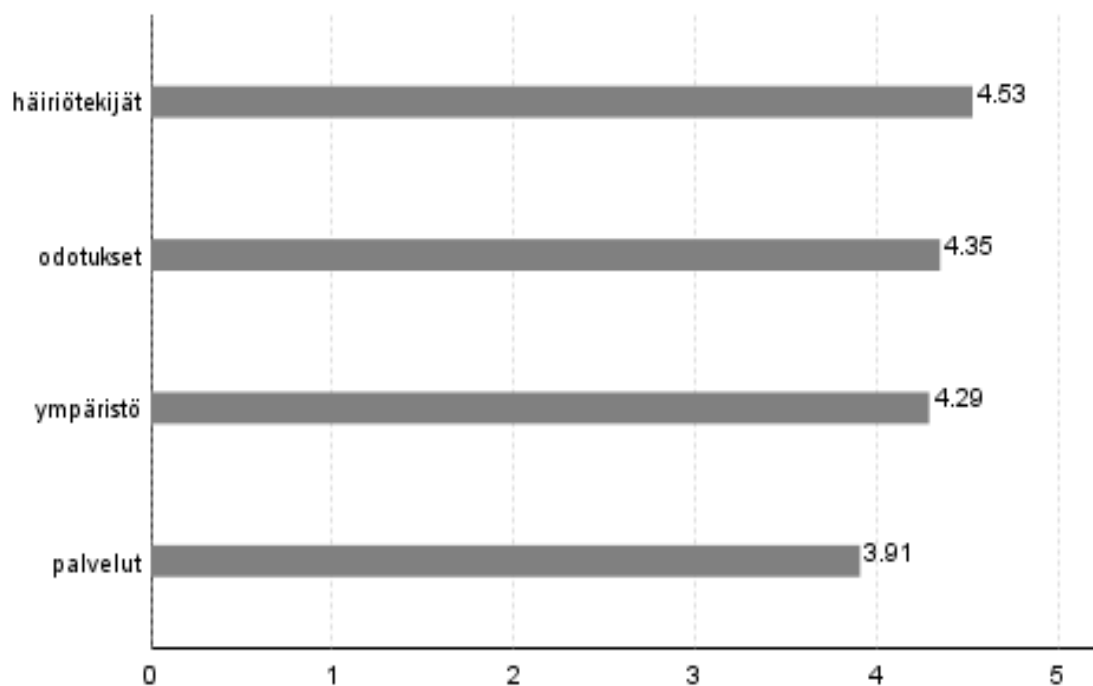

Kuva 12. Vastanneita häirinneiden tekijöiden keskiarvot Liesjärven kansallispuistossa (1 = erittäin paljon häiriötä, ... 5 = ei lainkaan häiriötä).

3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi

Liesjärven kansallispuiston valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi on 4,17. Kävijätyytyväisyysindeksi on laskettu seuraavien osa-tekijöiden keskiarvona: mielipiteet palveluista ja ympäristön laadusta, ennakko-odotusten toteutuminen ja käyntiä häirinneet tekijät. Arvosana 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja arvosana 1 erittäin huonoa. Koska Liesjärven kansallispuisto saa kolmessa neljästä osatekijästä arvosanaksi yli 4, kävijät olivat kohtuullisen tyytyväisiä (kuva 13).

Osatekijöistä paras arvio tuli häiriötekijöille: 4,53 (kuva 13). Häiriöitä ei siis mainittavasti ollut. Odotukset arvioitiin keskimäärin arvosanalla 4,35 ja ympäristö 4,29. Kun palvelutkin yltyvät lähelle arvosanaa 4, voidaan tulkita kävijöiden olleen melko tyytyväisiä Liesjärven kansallispuistoon kaikilta arvioiduilta osilta.

Kuva 13. Kävijätyytyväisyyteen liittyvien osatekijöiden keskiarvot (1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä) Liesjärven kansallispuistossa.

3.4 Vapaamuotoiset ajatukset

Vapaamuotoista palautetta antoi 31 henkilöä (17 % vastaajista). Vastaajista kaksi kolmasosaa kiitelti alueen palveluita, rakenteita ja kauneutta, kun taas kolme neljäsosaa antoi retkeilypalveluja koskevia kehittämisehdotuksia. Selkeitä moitteita vapaamuotoisista palautteista löytyi viisi kappaletta (liite 4).

Kiitoksiin sisältyi monta Korteniemen kohdistunutta erityiskiitosta, muun muassa opastusta ja ylipäänsä perinnetilan olemassaoloa kiiteltiin. Lisäksi roskattomuutta, pitkospuiden kuntoa ja ulkokuusien sijoittelua kiitettiin yksittäisissä vastauksissa. Aluetta ja sen kauneutta kiiteltiin kolmessa vastauksessa.

Vastaajien kehittämisehdotukset ja toiveet kohdistuivat muun muassa kansallispuiston reittimerkintöihin ja viitoitukseen. Yhdessä vastauksessa toivottiin, että luontokeskuksella olisi veneitä vuokrattavana. Maantieviihoitusta toivottiin kahdessa vastauksessa; toinen ilmoitti sen puuttuvan Riihimäen suunnasta, toinen toivoi maantieltä Kynnäränharjulle opastavaa kylttiä. Lisäksi reittien lähtöpisteisiin toivottiin enemmän tietoa reiteistä ja erityisesti niiden kuljettavuudesta. Myös reitin päätepisteestä voisi kertoa ja opasteiden määrää sekä tulentekopaikkoja reittien varsilla lisätä. Samoin reitin kulkemiseen arviolta kuluva aika toivottiin merkittäväksi karttoihin. Parissa vastauksessa ehdotettiin bussipysäkkiä valtatielle kansallispuiston kohdalle. Karttoihin toivottiin selkeämpiä merkintöjä uimarannoista. Yksi vastaaja toivoi kansallispuiston internet-sivuille lisää kuvia muun muassa maisemista ja rakenteista. Vesillelaskupaikan toivottiin olevan vähemmän mutainen. Yhdessä vastauksessa toivottiin rakenteiden (tulipaikan istuinlankkujen) uusimista. Savilahden telttailupaikkaa toivottiin tasaisemmaksi, jotta teltoja ei tarvitsisi pystyttää niin lähelle toisiaan. Kansallispuistoista tiedottamista ehdotettiin yhdessä vastauksessa parannettavaksi. Eräs vastaaja oli huolissaan Korteniemen harjuhongikoiden kuusettumisesta ja ehdotti kuusien poistamista.

Osa vastauksista oli vaikea määrittää joko kiitokseksi, kehittämisehdotukseksi tai moitteeksi. Yhdessä vastauksessa kysyttiin, kenen vastuulla on tien huolto, toisessa toivottiin palveluja alueelle, mutta samalla todettiin niiden tuottamisen olevan todennäköisesti kannattamatonta.

Vapaamuotoisissa palautteissa oli myös muutama moite. Yksi vastaaja ilmoitti kartan ja reittien epäyhtenäisyyden aiheuttaneen epäselvyyttä, samoin yksi vastaaja moitti vaarallisia pitkospuita sekä kirveen puuttumista. Luontokokemuksen kerrottiin menneen pilalle laavun ympärillä olevan soran takia. Kahdessa vastauksessa mainittiin kyselyn olevan liian pitkä.

4 Tulosten tarkastelu

4.1 Yhteenveto

Liesjärven kansallispuiston kävijöiden sukupuolijakauma oli tasainen. Naisten suurin kävijäryhmä oli 25–34-vuotiaat ja miesten 55–64-vuotiaat. Vastanneista puolella oli ylempi tai alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto. Naisilla oli useammin ylempi korkeakoulututkinto, kun taas miehistä useampi oli käynyt ammattikoulun.

Kotimaiset kävijät tulivat useimmiten Helsingistä tai Espoosta sekä kansallispuiston lähialueen kunnista. Ulkomaalaisia oli 7 % kävijöistä ja heitä tuli eniten Saksasta ja Norjasta. Kaukaisin vastaaja oli Etelä-Afrikasta ja pohjoisin kotimainen vastaaja Raahesta. Puistoon tultiin useimmiten oman perheen tai ystävien seurassa. Kolmannes vastanneista oli tullut kansallispuistoon oman perheen jäsenten kanssa.

Tärkeimmät syyt Liesjärven kansallispuistossa vierailmiseen olivat luonnon kokeminen, maisemat ja rentoutuminen. Samoin poissaoloa melusta ja saasteista sekä yhdessäoloa oman seurueen kanssa arvostettiin. Kaikkein vähiten haluttiin tutustua uusiin ihmisiin tai kokea jännitystä. Reilu kaksi kolmasosaa kävijöistä ilmoitti Liesjärven kansallispuiston olevan matkansa ainoa tai tärkein kohde. Viidennekselle vastaajista Liesjärvi oli yksi matkan suunnitelluista kohteista.

Kävijöiden Liesjärvellä useimmin harjoittamat toiminnot olivat kävely, luonnon tarkkailu ja maiseman katselu. Myös retkeily, eväsretkeily ja luonnon nähtävyyksien katselu olivat yleisiä harrastuksia. Suuria eroja ei sukupuolten välillä ollut. Kävijöillä oli runsaasti retkeilykokemusta, sillä heistä 71 % ilmoitti käyneensä vähintään yhdellä päiväretkellä ja 23 % vähintään yhdellä yöpymisretkellä viimeisten 12 kuukauden aikana. Puolet päiväretkellä käyneistä oli tehnyt 1–4 päiväkäyntiä vuoden aikana.

Liesjärven kansallispuiston kohteista vierailtiin useimmiten Korteniemessä ja Kynäränharjulla, joissa yli puolet vastaajista kertoi käyneensä. Molemmat kohteet ovat puiston tunnetuimpia nähtävyyksiä ja helposti saavutettavissa niin autolla kuin jalkaisin polkuja pitkin. Korteniemessä järjestetyt tapahtumat ja talkoot vaikuttivat todennäköisesti myös omalta osaltaan paikan kävijämääriin. Myös Peukalolammien alueella oli vierailtu noin neljännes vastaajista, vaikka alue on puiston uusimpia laajennusosia, eikä näin ollen ole kaikkien tiedossa. Peukalolammilta löytyy kuitenkin laavu, Kaksvetisen kota ja vuokrattava kämpä, jotka luultavasti lisäsivät käyntejä alueella.

Kansallispuiston kävijätutkimukseen osallistuneista 71 % oli alueella päiväkäynnillä ja 29 % yöpyi puistossa. Yöpyjillä puistokäynnin kesto oli keskimäärin vajaa kaksi vuorokautta (vaihteluväli 1–4 vuorokautta). Päiväkävijöiden käynnin kesto oli keskimäärin 3,2 tuntia. Päiväkävijöissä oli yhtä paljon miehiä ja naisia. Liesjärven kansallispuiston alueella yöpyneistä suurin osa (58 %) majoittui omassa majoitteessa. Puiston lähistöllä yöpyneet viipyivät useimmiten yhden yön yöpyen omassa mökissään. Kaksi kolmasosaa vastaajista oli käynyt Liesjärven kansallispuistossa aiemmin. Ensimmäistä kertaa käyneissä oli naisia (42 %) enemmän kuin miehiä (29 %). Aiemmin vierailleet kävijät olivat olleet puistossa ensimmäisen kerran keskimäärin vuonna 2000. Varhaisin vierailu alueelle oli tehty vuonna 1959.

Vastaajien ennako-odotukset olivat pääsääntöisesti täyttyneet erittäin hyvin. Parhaiten odotukset täytti luonnonympäristö. Reitit ja rakenteet vastasivat odotuksia yhtä usein kuin harrastusmahdollisuudet. Myös käynti luontokeskuksessa vastasi odotuksia melko usein, vaikka saikin alhaisimman keskiarvon.

Vastaajien mielestä Liesjärven kansallispuiston häiritsevimpiä tekijöitä olivat kysymyksessä annetuista vaihtoehdoista alueen ulkopuolisen liikenteen melu sekä maaston kuluneisuus. Liiallinen kävijämäärä oli häirinyt melko paljon vain kahta vastaajaa. Maaston roskaantuneisuus ei myöskään ollut häiritsevimpiä asioita, sillä vain viisi prosenttia vastaajista ilmoitti sen häiritsevän keskimukaisesti. Hieman enemmän häiritsi luonnonympäristön käsittely, jota yksi vastaaja piti erittäin häiritsevänä. Vähiten vastaajia häiritsi muiden kävijöiden käyttäytyminen.

Palvelujen määrän Liesjärven kansallispuiston kävijät arvioivat sopivaksi. Parhaiten kävijöiden tarpeita vastasi Korteniemen perinnetilan palveluiden määrä ja seuraavaksi tiestön määrä, polttopuiden määrä tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla sekä luontokeskuksen palveluiden määrä. Vastavasti tulentekopaikkoja ja laavuja, yrittäjien tuottamia palveluita sekä polkuviitoituksia vastaajat ilmoittivat olevan liian vähän. Tosin osa vastaajista oli myös sitä mieltä, että yrittäjien tuottamia palveluita oli liikaa. Jätehuollon toteutus ja ohjaus oli liian vähäistä noin viidenneksen mielestä.

Vapaamuotoisissa palautteissa Liesjärven kansallispuiston alueelta nousi esiin Korteniemen perinnetila, jonka ylläpitoa kehuttiin. Jonkin verran palautteissa annettiin myös moitteita ja kehittämisehdotuksia, jotka olivat kuitenkin vain yksittäisiä, eikä mikään asia noussut muita selvemmin esille.

Kävijöiltä tiedusteltiin myös heidän rahankäyttöään Liesjärven kansallispuistossa ja sen lähialueella. Keskimäärin vastaajat käyttivät noin 12 euroa kansallispuistovierailullaan. Yöpyjät kuluttivat käynnillään keskimäärin 22 euroa ja päiväkävijät kuusi euroa. Liesjärven kansallispuisto on kooltaan melko pieni ja luonteeltaan enimmäkseen lähiretkeilykohde. Tällaisessa kohteessa kävijöiden rahankäyttö on vähäisempää kuin kohteissa, joissa on enemmän matkailijoita ja joiden lähialueella viivytään pidempään. Sellaisissa kohteissa kävijät käyttävät useammin esimerkiksi majoituspalveluita. Alueella vierailevien rahankäytön kokonaistulovaikutus on noin 315 000 euroa ja kokonaistaloudellisuusvaikutus neljä henkilötyövuotta.

Tarkasteltaessa puistoa kokonaisuutena vastaajat olivat tyytyväisiä Liesjärven kansallispuistoon sekä vierailuunsa siellä. Liesjärven kansallispuiston kävijätyytyväisyysindeksi on 4,17. Kävijätyytyväisyysindeksiä laskettaessa on otettu huomioon palvelut, ympäristö, odotukset ja häiritsevät tekijät keskiarvoina. Arvosana 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja arvosana 1 erittäin huonoa. Kaikista muista osa-alueista Liesjärven kansallispuisto sai arvosanaksi yli 4, vain palvelut jäivät keskiarvoltaan hieman alle neljän.

4.2 Vertailu aiempiin tutkimuksiin

Liesjärven kansallispuiston alueella tehtiin edellinen kävijätutkimus vuonna 2000 (Reunanen 2001), jolloin kävijätyytyväisyyttä selvitettiin osana EU:n rahoittamaa Ecoregion-projektia.

Kaikki vuoden 2000 kävijätutkimuksen kysymykset eivät olleet samoja vuoden 2010 lomakkeen kanssa. Sen vuoksi uusimman tutkimuksen kaikkiin osiin ei löydy vertailua. Lisäksi vertailussa on otettava huomioon tutkimusten alueellinen eroavaisuus: Liesjärven kansallispuistoa on laajennettu vuoden 2000 tutkimuksen jälkeen. Tuloksiin vaikuttivat myös tutkimusten ajankohdat. Aiempi tutkimus sijoittui hieman lyhyemmälle kesäkaudelle 5.7.–20.8.2000, kun taas uusin tutkimus kesti noin neljä kuukautta, 23.5.–30.9.2010.

Mielenkiintoista on, että vaikka uusimman tutkimuksen keruukausi oli kaksi kertaa niin pitkä kuin vuoden 2000 tutkimuksen, oli saatujen vastausten määrä lähes sama (187 kpl vuonna 2000 ja 184 kpl vuonna 2010). Tähän voi olla useita selityksiä, mutta suurin syy lienee se, että Liesjärven kansallispuistossa liikkuu eniten kävijöitä heinä-elokuussa, jonne ajoittui myös ensimmäisen tutki-

muksen keruu. Vuoden 2010 tutkimuksessa kolmasosa vastauksista saatiin Korteniemen perinnetilalta, kun vuonna 2000 sieltä kerättiin yli puolet vastauksista.

Kävijöiden perustiedoissa ei ole suuria eroja tutkimusten välillä. Sukupuolijakauma on lähes samanlainen; noin puolet vastanneista on miehiä ja puolet naisia. Suurimman kävijäryhmän muodostivat aiemmassa tutkimuksessa 35–44-vuotiaat, uudemmassa taas 25–34- sekä 55–64-vuotiaat. Vuodelta 2000 ei ole tietoa kävijöiden keski-ikästä, joka nyt oli naisilla 41 ja miehillä 47 vuotta.

Opistotasoa korkeammin koulutettuja oli vastaajista vuoden 2000 tutkimuksessa 31 %, uudemmassa taas 50 %. Vastaavasti opistotasoisien tutkinnon saaneiden osuus oli laskenut 44:stä 23:en prosenttiin. Ammattikoulutuksen omaavia oli vuoden 2000 vastaajista 11 %, ja heidän osuutensa oli noussut 18 prosenttiin vuonna 2010. Ilman ammatillista tutkintoa oli vastaajista enää 10 %, kun vuoden 2000 tutkimuksessa heidän osuutensa oli 14 %.

Vuonna 2000 yli 40 % vastaajista oli tullut Helsingistä ja lähes 30 % Forssasta. Turku oli tuolloin asuinpaikoista kolmannella sijalla. Uudessa tutkimuksessa helsinkiläiset edustivat enää viidesosaa kävijöistä. Tällöin kymmenesosa kävijöistä tuli Espoosta ja vajaa kolmasosa lähialueen kunnista Somerolta, Forssasta, Tammelasta ja Jokioisilta. Turusta saapui enää 4 % kävijöistä.

Ulkomaalaisten osuus oli koko kävijämäärästä kesän 2000 tuloksissa alle 5 % ja vuonna 2010 heidän osuutensa oli 7 %. Ulkomaisia kävijöitä tuli vuonna 2010 eniten Saksasta ja Norjasta. Vuoden 2000 tiedoissa ulkomaalaisten kotimaasta ei ollut tietoja.

Seurueen koosta ja koostumuksesta ei ole tietoja vuoden 2000 tutkimuksessa. Vuonna 2010 vastanneista 75 % saapui kansallispuistoon 2–5 hengen seurueessa, joka koostui useimmiten (64 %) oman perheen jäsenistä.

Kävijöiden Liesjärven kansallispuistossa harrastamat aktiviteetit vaihtelivat tutkimuksissa jonkin verran. Vuonna 2000 tärkeimpiin harrastuksiin kuuluivat käynti Korteniemessä (40 %) ja retkeily (17 %). Alueeseen tutustuminen oli tärkeää kymmenesosalle vastaajista. Nyt tehdyssä tutkimuksessa oli harrastusten välillä huomattavasti enemmän hajontaa. Retkeily mainittiin useimmin tärkeimmäksi toiminnaksi (10 %). Lähes yhtä tärkeiksi (9 % vastanneista) koettiin vuonna 2010 luonnon tarkkailu, eväsretkeily ja sienestys.

Vuonna 2000 yöpyjiä oli alle kymmenesosa kävijätutkimukseen vastanneista. Vuoden 2010 tutkimuksessa yöpyjien-osuus-oli 29 %.

Rahankäyttöä koskevat kysymykset olivat vertailtavissa tutkimuksissa erilaiset. Vuonna 2010 keskimääräinen rahankäyttö oli 12 euroa kävijää kohden.

Syyt Liesjärven kansallispuistossa vierailemiseen osoittautuivat samoiksi molemmissa tutkimuksissa. Tärkeimpinä vierailusyynään kävijät pitivät luonnon kokemista, maisemia sekä rentoutumista. Myös vähiten merkittävät tekijät ovat säilyneet ennallaan. Vähiten kansallispuistossa halutaan tutustua uusiin ihmisiin sekä kokea jännitystä.

Molempien tutkimusten mukaan kävijät olivat yleisesti tyytyväisiä Liesjärven kansallispuiston alueeseen ja palveluihin. Lähes kaikilla osa-alueilla arviot olivat samanlaiset. Vuonna 2000 osa käyttäjistä toivoi kuitenkin lisää telttailu- ja tulentekopaikkoja. Tämä toive ei näkynyt yhtä selvänä vuoden 2010 tutkimuksessa. Osittain syynä lienee kansallispuiston laajentaminen, jolloin myös molempia palveluita tuli jonkin verran lisää.

Luonnonympäristöön kohdistuneet kävijöiden odotukset toteutuivat sekä vuoden 2000 että 2010 tulosten mukaan lähes täysin. Harrastusmahdollisuuksiin kohdistuneet odotukset täyttyivät hie-

man paremmin vuonna 2000, jolloin keskiarvoksi tuli 4,27 asteikolla 1 (erittäin huonosti) – 5 (erittäin hyvin). Vuonna 2010 harrastusmahdollisuuksien vastaavuus ennakko-odotusten kanssa sai keskiarvon 4,15.

Käyntiä häiritsevissä tekijöissä ei ollut vuonna 2000 lainkaan vaihtoehtoa ”alueen ulkopuolisen liikenteen melu”, joka vuonna 2010 nousi kaikkein häiritsevimmäksi tekijäksi. Vuoden 2000 tutkimuksessa kävijöitä häiritsi eniten maaston kuluneisuus. Kummassakaan tutkimuksessa ei kuitenkaan mikään tekijä häirinnyt käyntiä merkittävästi.

Lähteet

- Kajala, L., Almik, A., Dahl, R., Dikšaitė, L., Erkkonen, J., Fredman, P., Jensen, F., Søndergaard, Karoles, K., Sievänen, T., Skov-Petersen, H., Vistad, O. I. & Wallsten, P. 2009: Kävijäseuranta luontoalueilla – Pohjoismaiden ja Baltian maiden kokemuksiin perustuva opas. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 116. 144 s.
- Metsähallitus 2009: Liesjärven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 52. 84 s.
- Metsähallitus 2010a: Luontoon.fi-verkkopalvelu. Liesjärven kansallispuisto. – <<http://www.luontoon.fi/liesjarvi>>, viitattu 12.11.2010.
- Metsähallitus 2010b: Kansallispuistot ja retkeilyalueet tärkeitä paikallistaloudelle – <www.metsa.fi/suojelualueetjapaikallistalous>, viitattu 10.12.2010.
- Metsähallitus & Metsäntutkimuslaitos 2009: Kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset. – <http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Eraasiatjaretkeily/Virkistyskaytonsuunnittelu/suojelualueidenmerkityspaikallistaloudelle/Documents/Kokonaisvaikutukset_2009.xls>, viitattu 10.12.2010.
- MGM2 2009: NPS Money Generation Model. – <<http://web4.msue.msu.edu/mgm2/default.htm>>, viitattu 28.1.2011.
- Reunanen, M. 2001: Helvetinjärven ja Liesjärven kansallispuistojen kävijätyytyväisyys kesäkaudella 2000. – Pirkanmaan liitto. 43 s. + liitteet.
- Stynes, D. J., Propst, D. B., Chang, W.-H. & Sun, Y. 2000: Estimating national park visitor spending and economic impacts; The MGM2 Model. – <<http://web4.canr.msu.edu/MGM2/MGM2.pdf>>, viitattu 10.12.2010.

Liesjärven kansallispuiston kävijätutkimuksen 2010 otantakehikko

Paikka	Kohderyhmä	Arvioitu kävijämäärä jakson aikana	Havaintoja (ta-voite)	Keruupäiviä
Korteniemi	Kaikki kävijät	10 000	150	15
Pirttilahti	Kaikki kävijät	10 000	140	14
Peukalolammi	Kaikki kävijät	5 000	50	5
Kopinlahti	Kaikki kävijät	4 000	40	4
Onkimaanjärvi (laavu)	Kaikki kävijät	500	10	2
	yhteensä	29 500	400	40

LIITE 2.

Aineiston suunniteltu keruuajataulu

KL = Kopinlahti, PiL = Pirttilahti, KN = Korteniemi, PeL = Peukalolampi, Onki = Onkimaanjärvi

päivä	su 9.5.	pe 14.5.	ti 18.5.	ke 19.5.	su 23.5.	ma 24.5.	to 27.5.
paikka	KL	PiL	KN	PeL	KN	PiL	KN
kello	10-14	10-14	14-18	14-18	10-14	10-14	14-18
tavoite	10	10	10	10	10	10	10

Touko-kesäkuu 2010

päivä	la 29.5.	ma 31.5.	ke 2.6.	pe 4.6.	ma 7.6.	to 10.6.	ti 15.6.
paikka	PiL	KL	PiL	PeL	KN	KN	PiL
kello	14-18	14-18	10-14	10-14	14-18	10-14	10-14
tavoite	10	10	10	10	10	10	10

Kesä-heinäkuu 2010

päivä	la 19.6.	pe 25.6.	su 27.6.	ma 28.6.	su 4.7.	to 8.7.	su 11.7.
paikka	KN	KL	PeL	KN	PiL	KL	KN
kello	14-18	10-14	10-14	14-18	10-14	10-14	10-14
tavoite	10	10	10	10	10	10	10

Heinä-elokuu 2010

päivä	ti 13.7.	ti 20.7.	ke 21.7.	ma 26.7.	pe 30.7.	la 31.7.	ti 3.8.
paikka	PiL	PeL	KN	KL	Onki	KN	PiL
kello	14-18	10-14	14-18	14-18	10-14	14-18	14-18
tavoite	10	10	10	10	10	10	10

Elokuu 2010

päivä	su 8.8.	to 12.8.	la 14.8.	ma 16.8.	pe 20.8.	ke 25.8.	pe 27.8.
paikka	KN	KL	PiL	PiL	PeL	KN	PiL
kello	10-14	14-18	10-14	14-18	10-14	14-18	14-18
tavoite	10	10	10	10	10	10	10

Elo-syyskuu 2010

päivä	to 2.9.	su 5.9.	pe 10.9.	su 12.9.	la 18.9.
paikka	PiL	KN	Onki	KN	PeL
kello	14-18	10-14	10-14	10-14	14-18
tavoite	10	10	10	10	10

Aineiston toteutunut keruuaikataulu

KL = Kopinlahti, PiL = Pirttilahti, KN = Korteniemi, PeL = Peukalolammi

Touko-kesäkuu 2010

päivä	su 23.5.	ma 24.5.	to 27.5.	la 29.5.	ma 31.5.	ke 2.6.	pe 4.6.
paikka	KN	PiL	KN	PiL	KL	PiL	PeL
kello	10-14	10-14	14-18	10-14	14-18	10-14	10-14
tavoite	10	10	10	10	10	10	10
kerätyt	0	0	0	8	3	3	1

Kesäkuu 2010

päivä	ma 7.6.	to 10.6.	ti 15.6.	la 19.6.	pe 25.6.	ma 28.6.	su 4.7.
paikka	KN	KN	PiL	KN	KL	KN	PiL
kello	14-18	10-14	10-14	14-18	10-14	14-18	10-14
tavoite	10	10	10	10	10	10	10
kerätyt	0	6	0	5	5	0	1

Heinäkuu 2010

päivä	to 8.7.	su 11.7.	ti 13.7.	pe 16.7.	ti 20.7.	su 25.7.	ma 26.7.
paikka	KL	KN	PiL	PeL	KN	KL	KL
kello	10-14	10-14	14-18	10-14	14-18	14-18	14-18
tavoite	10	10	10	10	10	10	10
kerätyt	4	7	4	0	7	7	7

Heinä-elokuu 2010

päivä	to 29.7.	pe 30.7.	ke 4.8.	ke 11.8.	to 12.8.	to 19.8.	pe 20.8.
paikka	KN	PiL	PiL	KN	KN	PiL	PeL
kello	14-18	10-14	14-18	10-14	14-16	10-14	10-14
tavoite	10	10	10	10	10	10	10
kerätyt	7	5	3	5	2	7	4

Elo-syyskuu 2010

päivä	su 22.8.	ke 25.8.	pe 27.8.	ma 30.8.	pe 3.9.	su 5.9.	ti 7.9.
paikka	KL	PeL	PiL	KL	PiL	KN	PeL
kello	10-14	14-18	14-18	14-18	14-18	10-14	10-14
tavoite	10	10	10	10	10	10	10
kerätyt	8	2	6	8	2	8	2

Syyskuu 2010

päivä	ke 8.9.	to 9.9.	la 11.9.	ma 13.9.	pe 17.9.
paikka	KL	PeL	KN	PeL	KN
kello	10-14	10-14	10-14	14-18	10-14
tavoite	10	10	10	10	10
kerätyt	4	2	10	1	4

LIITE 3. 2(2)

Laatikoihin jätetyt tutkimuskaavakkeet

Aika	Paikka	kpl
29.–30.5.	Onkimaanjärven laavu	1
1.–8.6.	Onkimaanjärven laavu	2
13.–6.	Hämeen luontokeskus	1
19.–27.6.	Peukalolammin laavu	8
28.6.–6.7.	Peukalolammin laavu	1
21.–28.7.	Pirttilahti	6
14.8.	Onkimaanjärven laavu	1
20.–25.8.	Pirttilahti	1
23.–29.8.	Peukalolammin laavu	1
29.8.–2.9.	Kopinlahti	2
9.–12.9.	Pirttilahti	1
13.–18.9.	Pirttilahti	1
Yhteensä		26

Vapaamuotoinen palaute

Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Kehittämisehdotus	Viitoitus Liesjärven kansallispuistoon Riihimäen suunnasta puuttuu (Tie n:o 54 --> Räyskälä...)
Kehu	Käynti oli mukava. :) Mutta eikö lukiolla ole väliä? :D
Muu	Olisin kyllä valmis käyttämään rahaa palveluihin retkiläni, mutta Peukalolammin alueella ei ole esim. kahvilapalveluita. Enkä oikein usko, että palveluiden tuottaminen olisi taloudellisesti kannattavaa ainakaan näillä kävijämäärillä. Kiitos hienosta alueesta ja Riikka Tikkaselle tsemppiä!
Kehittämisehdotus	Korteniemen harjuhongikoiden kuusettuminen on valitettavaa! Koska maastopaloja ei enää ole, niin näkisin mielekkääksi hallita harjuhongikon kuusettumista --> sama ongelma Pyhähäkki Mastomäki tai Kaukolaharju Tammela. Kuuset kannattaisi tietyiltä aloilta poistaa (uudet kasvavat taatusti) ettei hongat tukehdu hengiltä!
Kehittämisehdotus	Siltalahden tulipaikalla istuinlankut vaatisivat uusimisen. Ei roskaa tulipaikalla - hienoa! Pitkospuut hyvässä kunnossa ja hyvät kulkea - kiitos siitä!
Kehu	
Kehittämisehdotus	Kartta oli vanha, minkä tiesin jo sitä ostaessa, eikä se haitannut. Oletin, että esittien kartassa reitti olisi kuitenkin olleet päivitettyt. Aiheutti hieman hämminkiä polkujen ulkopuolelle lähdetessä/merkattuja reittejä etsiessä. Ylipäättään merkatulle reitille (vaikka olisi tiepohjalla) olisi hyvä laittaa reittimerkki sinne tänne. Myös ilvesreitit ja mh:n reitit olisi järkevää yhteinistää alueella.
Valitus	Kyynäränharjun pohjoispään vesillelaskupaikka voisi olla vähän vähemmänkin mutainen...
Kehittämisehdotus	Selkeät kartat, missä voi uida/uimarannat.
Kehittämisehdotus	nettisivuille enemmän kuvia kansallispuistoista, esim. maisemat, P-alueet, uimarannat ym.
Kehu	Ihana paikka! Mukava, että tällaista perinnetilaa "pidetään yllä" ja esitellään yleisölle.
Kehu	KIIITOS METSÄHALLITUKSELLE! terv. ILOINEN VERONMAKSAJA
Kehittämisehdotus	Ajaessamme kävelemään Kyynäränharjulle, ajotiellä olisi voinut olla kyltti em. kohteesta. Hienoa että WC-tilat löytyivät molemmista päistä:) Kaunista seutua!
Kehu	
Valitus	too many questions
Muu	Voi olla, että monella mahdollisella kävijällä ei ole tietoa tai on epäselvää, millainen paikka kansallispuisto oikeastaan on. Kynnys lähteä paikan päälle voi olla korkea. Miten voitaisiin tietoa lisätä, onkin sitten suuren mieltymisen aihe.
Kehu	Erinomainen opastus ja ihanat ihmiset
Kehu	Erittäin ystävällinen vastaanotto ja opastus. Ylitti odotukset
Kehu	Tosi kivat ihmiset, jotka täällä ovat töissä.
Kehu	Tosi ystävälliset työntekijät ja hyvä informointi
Kehittämisehdotus	Reiteistä enemmän tietoa esim. helppo t. vaikeakulkuinen

LIITE 4. 2(2)

Laatu	Vapamuotoinen palaute
Kehittämisehdotus	Olisi mukavaa, jos reittien varsilla kerrottaisiin että mitä "päämäärästä" löytyy ja minkälainen reitti on kulkea esim. vaikea, helppo, mäkinen, soinen yms. Opasteita saisi olla muutenkin enemmän. Tulentekopaikkojakin voisi pidemmällä reiteillä olla useammin.
Kehittämisehdotus	A great place, some suggestions: 1) It would be easier to visit the park in a more sustainable manner if there was a bus stop on road 2 turn to Korteniemi. The express bus from Helsinki only stops far away from the camp sites, it's 10 km or more to walk. 2) Flattening the grounds at Savilahti ramp sites would also be good, so people don't have to camp so close to each other. 3) Improve signage on walk from Visitor Centre to Kynnärjärvi.
Kehittämisehdotus	Olisi hyödyllistä saada bussipysäkki tielle 2 lähellä kansallispuiston tietä tai juuri sen kohdalle. Näin puistoon pääsisi helpommin linja-autollakin! Kiitos, EL.
Valitus	Häiritsi myös vaaralliset vanhat pitkospuut ja kirveen katoaminen.
Muu	Kiitos, että on hieno paikka retkeillä. Mutta mitä enemmän täällä käy väkeä, sitä enempi sotkua ja haittoja.
Kehu	Korteniemi on säilyttämisen arvoinen paikka. Kiitos!
Valitus	Laavu&tulentekopaikka: Itse rakenteissa ei ole mitään vikaa, mutta sepeli/kivet! Tiedän että kyse on kulutuksesta, mutta se tarvelee koko luontokokemuksen. Niinkuin hallin takapihalla istuisi. Sieniäkään en mainnut uskaltaa perata, etten "roskaisi". Aivan törkeää. En usko tulevani tälle Peukalolammin laavulle uudestaan. Laavun voisi kääntää 180 astetta, tai sitten viedä lähemmäksi rantaa. Tulistelu on muutakin kuin ne puitteet. Käyttäjien aliarvioimista. Tulee vain surulliseksi. Onneksi voi sulkea silmänsä ja vain istua kuuntelemassa tulta ja tuulta. Toivottavasti kohta tulee pimeä, jotta ympäristö vaipuisi varjoihin.
Muu	Kuka huoltaa Peukalolammille menevän tien? (Nyt kun Metsäoppilaitos ei ole toiminnassa) - Katavalammintie
Muu	Jätehuollon toteutus ja ohjaus: toteutin "roskaton retkeily"-periaatetta ja vein kotiin mitä toinkin. Kahvilaostos: pistin siihen Korteniemen ruokailun. 14b-kysymys: eivät sisällä työpäivänä tai työpaikan läheinen esim. kalastus (+ n. 60)
Valitus	Ihan sikapitkä kysely!
Kehittämisehdotus	Veneitä voisi olla vuokrattavana luontokeskuksella Ruostejärvelle.
Kehittämisehdotus	Häiritsi hiukan: reittimerkintöjen epäloogisuus maastossa, värit ei samat kuin infotauluissa. Olisi mukava, jos opasteviitoissa olisi merkitty km:n lisäksi aika, joka kuluu ko. kohteeseen, kuten esim. Itävallassa ja Saksassa ja taitaa olla Ruotsissakin. Se helpottaisi/tuntuisi turvalliselta amatööri-kulkijalle.
Kehu	Korteniemen perinnetila on kaunis ja kulttuurihistoriallisesti arvokas paikka. Eläimet ja luonto tuovat oman lisänsä. Hiljaisuus on uskomatonta.

Suomenkielinen kyselylomake

Aineiston kerääjä täyttää:

numero	paikka	kävija	haastattelija	posti	nimikäinnet	pvm	käsitelty

METSÄHALLITUS

Liesjärven
kansallispuisto

Kävijätutkimus 2010

Täyttöohjeet:

Kävijätutkimuksella kerättävää tietoa käytetään hyväksi Liesjärven kansallispuiston kehittämisessä. Toivomme Sinun vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. Aineistoa hyödynnetään myös Riikka Tikkasen opinnäytetyössä, jonka hän tekee Kanadassa, Lakeheadin yliopistossa.
2. Lue kysymykset huolellisesti.
3. Vastaa kysymyksiin **henkilökohtaisesti** merkitsemällä yksi rasti vastausympyrään (○). Niissä kysymyksissä, joissa on mahdollista valita useampi vaihtoehto, merkitse vastauksesi vastausruutuihin (□). Joissakin kysymyksissä pyydetään kirjoittamaan vastaus.
4. Kysymykset koskevat **ainoastaan tämänkertaista käyntiäsi** Liesjärven kansallispuistossa (ks. oheinen kartta).
5. Palauta täytetty lomake aineiston kerääjälle tai sille osoitettuun paikkaan.
6. Lisätietoja antavat Outi Mäenpää, p. 0205 64 4616 (outi.maenpaa@metsa.fi) tai Jere Rauhala, p. 0205 64 4701 (jere.rauhala@metsa.fi).

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

1. Milloin saavuit Liesjärven kansallispuistoon (ks. kartta 1)?

päivämäärä _____ ja kellonaika _____

2. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella tällä käynnillä

a. Liesjärven kansallispuistossa (kartta 1)?

(vastaa joko vuorokausina tai tunteina)

noin _____ vrk tai _____ tuntia

b. **yhteensä** Liesjärven kansallispuistossa ja sen lähistöllä, esim. matkailukeskuksessa (ks. kartta 2)?

noin _____ vrk tai _____ tuntia

asun lähialueella □

→ Jos vastasit edelliseen kysymykseen (2b) **enemmän kuin 1 vrk**, niin kuinka monena päivänä olet vierailut tai suunnittelet vierailevasi Liesjärven kansallispuistossa tämän matkasi aikana?

_____ päivänä

3. Jos yövyit tai aiot yöpyä (muussa tapauksessa siirry kysymykseen 4)

a. Liesjärven kansallispuistossa, niin montako yötä vietit tai vietät

Vuokra- mökissä	yötä		
--------------------	------	--	--

Asuntoautossa / vaunussa	yötä	Omassa majoitteessa (laavu, telta tms)	yötä
-----------------------------	------	--	------

muualla, missä? _____ yötä

b. kansallispuiston lähistöllä, esim. matkailu-
keskuksessa (ks. kartta 2), niin montako yötä
vietit tai vietät

hotellissa	yötä	omassa mökissä	yötä
------------	------	-------------------	------

vuokramökissä	yötä	asuntoautossa tai -vaunussa	yötä
---------------	------	--------------------------------	------

maatilamajoit- uksessa	yötä	muualla, missä _____	yötä
---------------------------	------	-------------------------	------

4. Missä päin Liesjärven kansallispuistoa vierailit tai suunnittelet vierailevasi tällä käynnillä?
(merkitse tarvittaessa useampi kohta)

Hämeen luontokeskus
 Korteniemen perinnetila
 Sammalmetsän luontopolku
 Pohjantikan kierros
 Kynnäränharju
 Hyypiökallio
 Peukalolammen alue / Kaksvetisen alue
 Onkimaanjärven alue
 muualla, missä? _____

5a. Millä kulkuneuvoilla matkustit kotoasi kansallispuistoon? (merkitse kaikki käyttämäsi kulkuneuvot)

1 henkilöauto   5 juna
2 henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto
3 linja-auto   7 moottoripyörä
4 tilausbussi   8 polkupyörä
99 muu, mikä? _____

5b. Millä kulkuneuvolla saavuit alueelle?
Merkitse numero -> _____

6. Minkälainen on seurueesi tällä käynnilläsi Liesjärven kansallispuistossa?

olen yksin → siirry kysymykseen 8.

seurueen koko yhteensä _____ henkilöä
(vastaaja mukaan luetuna) joista _____
alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä
alle 15-vuotiaiden syntymävuodet (jos
kaikki lähes saman ikäisiä, ilmoita yleisin
syntymävuosi) _____
liikuntaesteisiä? _____ henkilöä

7. Mistä seurueesi pääosin koostuu tällä käynnilläsi Liesjärven kansallispuistossa?
(valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

oman perheen jäsenistä
 muista sukulaisista
 ystäväistä
 työtovereista
 koululuokasta
 päiväkotiryhmästä
 opiskeluryhmästä
 eläkeläisryhmästä
 ohjelmapalveluyrityksen asiakkaista
 kerhosta, yhdistyksestä tms.
 jostakin muusta, mistä? _____

8. Mikä Sinulle oli tai on tärkeää tällä käynnilläsi Liesjärven kansallispuistossa?
(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)
(5 = erittäin tärkeää, 4 = melko tärkeää, 3 = ei kumpaakaan, 2 = ei kovin tärkeää, 1 = ei lainkaan tärkeää)

	erittäin tärkeää	5	4	3	2	1	ei lainkaan tärkeää
--	------------------	---	---	---	---	---	---------------------

luonnon kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maisemat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
mahdollisuus olla itsekseen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
henkinen hyvinvointi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
poissa melusta ja saasteista	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
rentoutuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
tutustuminen uusiin ihmisiin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yhdessäolo oman seurueen kanssa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
aikaisemmat muistot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
alueeseen tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
luonnosta oppiminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
omien taitojen kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kuntoilu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jännityksen kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
alueen kulttuuriperintöön tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9a. Mitä pääasiassa teit tai aiot tehdä Liesjärven kansallispuistossa tällä käynnilläsi?
(merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

1 ☐ kävely	9 ☐ lintuharrastus	17 ☐ leirikoulu	63 ☐ veneily	34 ☐ vaellus (yöpyminen maastossa)
2 ☐ sauvakävely	10 ☐ marjastus	18 ☐ koiran kanssa ulkoilu	64 ☐ melonta	
3 ☐ lenkkeily	11 ☐ sienestys	19 ☐ suunnistus	78 ☐ luontoleiri	88 ☐ kulttuuriperintöön tutustuminen
4 ☐ retkeily	12 ☐ kasviharrastus	20 ☐ telttailu tai muu leiriytyminen maastossa	83 ☐ luontopolkuun tutustuminen	
5 ☐ luonnon tarkkailu	13 ☐ opetukseen liittyvä käynti	54 ☐ maiseman katselu	86 ☐ opastettu retki	
6 ☐ eväsretkeily	14 ☐ käynti luontokeskuksessa	55 ☐ luonnonnähtävyyksien katselu	87 ☐ osallistuminen järjestettyyn tapahtumaan	
7 ☐ pyöräily	15 ☐ luontovalokuvaus	121 ☐ geokätköily	999 muu, mikä? _____	
8 ☐ kalastus	16 ☐ partiretki	60 ☐ uinti	☐	

9b. Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on mielestäsi kaikkein tärkein tällä käynnilläsi? numero -> [_____]

10a. Mitä mieltä olet käyttämäsi palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta ja määrästä tämänkertaisella käynnilläsi Liesjärven kansallispuistossa? Vastaa jokaiseen kohtaan ja arvioi tällä käynnillä käyttämäsi palvelun tai rakenteen laatu. Mikäli et ole käyttänyt palvelua tai rakennetta tällä käynnilläsi, jätä laadun arviointikohta tyhjäksi ja rastita vaihtoehto "en ole käyttänyt palvelua". Palvelun tai rakenteen määrän voit arvioida aina.

Laadun arviointi asteikolla 5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinkertainen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono
Määrän arviointi asteikolla 3 = liian suuri, 2 = sopiva, 1 = liian pieni, eos = en osaa sanoa

	käyttämäni palvelun, rakenteen tai ympäristön laatu					en ole käyttänyt	palveluiden tai rakenteiden nykyinen määrä						
	erittäin hyvä	5	4	3	2		1	erittäin huono	liian suuri	3	2	1	liian pieni
pysäköintipaikat		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
lähialueen tiestö		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
reittien opastetaulut		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
polku- ja/tai latureitistö		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
polku- ja/tai latuviitoitukset		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
tulentekopaikat ja laavut		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
yleisökäymälät alueella		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
jätehuollon toteutus ja ohjaus		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
Hämeen luontokeskuksen palvelut		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
Korteniemen perinnetila		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
yritysten tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
reittien ja rakenteiden turvallisuus		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
yleinen turvallisuus		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
yleinen siisteys		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
maiseman vaihtelevuus		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐
jokin muu, mikä?		☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐	☐

10b. Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuudessaan kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden määrään?
(5 = erittäin tyytyväinen, 4 = melko tyytyväinen, 3 = ei kumpikaan, 2 = melko tyytymätön, 1 = erittäin tyytymätön)

5 4 3 2 1
erittäin tyytyväinen   erittäin tyytymätön

11. Täytyivätkö tähän käyntiisi Liesjärven kansallispuistossa liittyvät odotuksesi seuraavien asioiden suhteen?

(5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = keskinkertaisesti, 2 = melko huonosti, 1 = erittäin huonosti)

	erittäin hyvin	5	4	3	2	1	erittäin huonosti
luonnonympäristö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
harrastusmahdollisuudet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
reitit ja rakenteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
käynti luontokeskuksessa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

12. Onko Liesjärven kansallispuisto tällä matkalla...

matkasi ainoa tai tärkein kohde?

yksi matkasi suunnitelluista kohteista?
Muita kohteita ovat:
_____

ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella?
Matkasi pääkohde/pääkohteet ovat:
_____

13. Rahankäyttö

Oletko käyttänyt / tuletko käyttämään rahaa tähän matkaan liittyviin erilaisiin menoihin kansallispuistossa tai sen lähialueella (ks. kartta 2)?

kyllä (→ vastaa alla oleviin kysymyksiin)

en (→ siirry kysymykseen 14a)

Ilmoita rastittamalla, arvioitko tässä

henkilökohtaiset kulusi sekä osuutesi seurueen yhteisistä kuluista **VAI**

perheen tai seurueen kokonaiskulut.

Ilmoita alla (kohdat A-G), paljonko tähän matkaan liittyviä kuluja sinulla on ollut ja arviolta tulee olemaan kansallispuistossa ja sen lähialueella. (Kirjaa riville 0 (nolla), jos sinulla ei ole kyseiseen kohtaan kuuluvia kuluja.)

A polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset	_____ €
B paikallismatkojen kustannukset (esim. paikalliset bussi- tai taksimatkat)	_____ €
C ruoka- sekä muut vähittäiskauppaostokset	_____ €
D kahvila- ja ravintolaostokset	_____ €
E majoittuminen	_____ €
F ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin)	_____ €
G muut menot (esim. kalastus-, metsästys- tai kekkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat)	_____ €

14a. Kuinka usein olet käynyt Liesjärven kansallispuistossa ennen tätä käyntiä?
(vastaa kaikkiin soveltuviin kohtiin)

tämä on ensimmäinen kerta → siirry kysymykseen 14b

viimeisen viiden vuoden aikana _____ kertaa

milloin ensimmäisen kerran? v. _____

milloin viimeksi? v. _____

14b. Kuinka usein olet käynyt viimeisen 12 kk:n aikana virkistäytymässä kansallispuistossa, retkeilyalueella tms. luontomatkakohteella?

päiväretkellä noin _____ kertaa

vähintään yhden maastoyöpymisen (esim. teltassa tai autiotuvassa) sisältävällä retkellä _____ kertaa

15. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt Sinua tämänkertaisella käynnilläsi Liesjärven kansallispuistossa? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = ei lainkaan, 4 = melko vähän, 3 = keskimukaisesti, 2 = melko paljon, 1 = erittäin paljon)

	ei lainkaan	erittäin paljon			
	5	4	3	2	1
maaston kuluneisuus	☐	☐	☐	☐	☐
maaston roskaantuneisuus	☐	☐	☐	☐	☐
luonnonympäristön käsittely	☐	☐	☐	☐	☐
liiallinen kävijämäärä	☐	☐	☐	☐	☐
muiden kävijöiden käyttäytyminen	☐	☐	☐	☐	☐
alueen ulkopuolisen liikenteen melu	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä?	☐	☐	☐	☐	☐

16. Pysyvän asuinpaikkasi postinumero ja asuinkuntasi?

[_____] _____

17. Sukupuoli?

mies nainen

18. Syntymävuosi?

[_____]

19. Ammatillinen koulutus? (merkitse korkein taso)

ammattikoulu

opistotasoinen tutkinto

alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto

ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto

ei ammatillista tutkintoa

KIITOKSIA VASTAUKSISTASI! Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, niin kirjoita niitä tähän.

_____

_____

_____

_____

Riikka Tikkasen opinnäytetyöhön liittyneet lisäkysymykset

Seuraavassa osiossa on väittämiä, joiden avulla tarkastellaan eri toimintojen TÄRKEYTTÄ sinulle, sekä sitä miten HYVIN kyseinen toiminto on sinun mielestäsi **Liesjärven kansallispuistossa** hoidettu. Esimerkki väittäminen: Pysäköintipaikalla on riittävästi tilaa. **Tärkeys:** 5 (hyvin tärkeä) – 1 (ei lainkaan tärkeä) sekä **Miten hoidettu:** 5 (Erittäin hyvin) – 1 (heikosti).

OMINAISUUS	TÄRKEYS	MITEN HOIDETTU
Alueen karttoja on saatavana	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Alueen esitteitä on saatavana	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Tieto nettisivuilla on oleellista	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Alueen nettisivuja on helppo käyttää	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Alueen esitteet ovat selkeitä ja tietoa antavia	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Opastaulut ovat selkeitä ja tietoa antavia	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Polkujen viitoitus helpottaa suunnistamista	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Maantieviihto auttaa löytämään perille	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Tulipaikat ovat hyvässä kunnossa	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Polut ja pitkospuut ovat hyvin ylläpidettyjä	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Puuceet ovat hyvässä kunnossa	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Kodat/ laavut ovat hyvässä kunnossa	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Vuokrattavat mökit ovat hyvin huollettuja	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Reitit on sijoitettu kiinnostavasti	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Pysäköintipaikkojen sijainti on sopiva	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Puistosta löytyy näköalapaikkoja	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Reittivaihtoehtoja on useita	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Reittejä on helppo yhdistellä toisiinsa	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Puistosta löytyy ympärireittejä	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Mökkejä on mahdollisuus vuokrata	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Puistossa on kauniita maisemia	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Puistossa on luonnonnähtävyyksiä	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Luonnossa ei ole sinne kuulumattomia häiriötekijöitä	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Puistossa on luonnoneläimiä / merkkejä eläinten olemassaolosta	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Puistossa on lintuja / merkkejä linnuista	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Puistossa ei ole liikaa melua / muita ihmisiä	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Kalastusmahdollisuudet ovat hyvät	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Puistossa on sopivia telttailumahdollisuuksia	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Melontamahdollisuudet ovat hyvät	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Vaellusmahdollisuuksissa on valinnanvaraa	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Luontokeskus järjestää luontoaiheisia tapahtumia puistossa	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Perinnetilan tapahtumat ja talkoot ovat hyvin järjestettyjä	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Puiston alueella on tarjolla yrittäjien palveluita	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Alueen yrittäjiltä on mahdollista hankkia opaspalveluita	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
Alueen yrittäjiltä on mahdollisuus vuokrata retkeilyvälineitä	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 191 Marika Yliniva ja Essi Keskinen 2010: Perämeren kansallispuiston vesimakrofytyt – peruskartoitus ja näytteenottomenetelmien vertailu. 66 s.
- No 192 Juutinen, R. ym. 2010: Lähteikköjen ennallistamistarve – kasviyhteisöjen ja ympäristön rakenteen tarkastelu. 59 s.
- No 193 Juutinen, R. (toim.) 2010: Lähteikköjen ennallistamistarve – hyönteislajiston tarkastelu ja koko hankkeen yhteenveto. 133 s.

Sarja B

- No 144 Hyttinen, R. & Kortelainen, T. 2010: Pyhätunturin luontokeskuksen asiakastutkimus 2008. 48 s.
- No 145 Airaksinen, S. & Kuusiniva, M. 2010: Syötteen luontokeskuksen asiakastutkimus 2008–2009. 39 s.
- No 146 von Boehm, A. 2010: Nuuksion kansallispuiston kävijätutkimus 2009–2010. 60 s.
- No 147 Laukkanen, M. 2010: Kolin kansallispuiston yritystutkimus 2009–2010. 67 s.
- No 148 Leinonen, K., Seppänen, M., Raasakka, N. & Magga, A. 2011: Urho Kekkonen kansallispuiston kalastus- ja retkeily selvitys 2008. 36 s.
- No 149 Metsähallitus 2011: Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2010. 62 s.
- No 150 Meri-Hilkka Mäkelä 2011: Leivonmäen kansallispuiston kävijätutkimus 2011. 62 s.
- No 151 Karoliina Sarajärvi 2011: Syötteen kävijätutkimus 2010. 55 s.
- No 152 Karoliina Sarajärvi & Veikko Virkkunen 2011: Syötteen yritystutkimus 2010. 47 s.
- No 153 Korhonen, M. 2011: Evon retkeilyalueen kävijätutkimus 2010. 46 s.
- No 154 Mäenpää, O. 2011: Torronsuon kansallispuiston kävijätutkimus 2010. 47 s.

Sarja C

- No 103 Metsähallitus 2011: Skötsel- och användningsplan för Norrfjärden–Tegelbruksbacken 2010–2023. 58 s.
- No 104 Metsäntutkimuslaitos & Metsähallitus 2011: Elämänmäen vanhojen metsien suojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 38 s.
- No 105 Pulkkinen, P., Partanen, T., Kiiskinen, A. & Laakkonen, M. 2011: Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kalavesien hoito- ja käyttösuunnitelma. 2. korj. p. 39 s.
- No 106 Metsähallitus 2011: Muotkeduoddara meahcceguovllu dikšun- ja geavahanplána. 186 s.
- No 107 Metsähallitus 2011: Báišduoddara meahcceguovlu ja dasa guoskevaš jekkiidsuodjalanguovlluid dikšun- ja geavahanplána. 158 s.
- No 108 Metsähallitus 2011: Gálddoaivvi meahcceguovllu ja Sámmotjeakki–Vadgotjeakki jekkiidsuodjalanguovlu dikšun- ja geavahanplána. 171 s.

ISSN-L 1235-8983
ISSN 1799-5388 (verkkojulkaisu)
ISBN 978-952-446-856-5 (pdf)

www.metsa.fi/julkaisut